

Strategija Mestne občine Novo mesto za mlade

2021–2030

- predlog za javno obravnavo -

KAZALO

KAZALO	2
UVOD	3
OKVIR DELOVANJA NA PODROČJU MLADINE	4
1.1. Okvir delovanja, ki ga opredeljuje strategija	4
1. 2. Pravne in zakonske podlage za sprejem strategije	4
OPREDELITEV TEMELJNIH POJMOV	7
AKTUALNO STANJE NA PODROČJU MLADINE V OBČINI	8
3. 1. Statistika na področju mladine v Mestni občini Novo mesto	8
3. 2. Analiza stanja na področju mladine v Mestni občini Novo mesto	9
3.3 Pregled mladinskega sektorja	10
KLJUČNE USMERITVE RAZVOJA LOKALNE MLADINSKE POLITIKE V MESTNI OBČINI NOVO MESTO	12
STRATEŠKI CILJI IN UKREPI	14
IZOBRAŽEVANJE	20
ZAPOSLOVANJE	27
BIVANJSKE RAZMERE	33
ZDRAVJE IN DOBRO POČUTJE	38
MLADINSKA PARTICIPACIJA	44
KULTURA, USTVARJALNOST IN PROSTI ČAS	51
URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE URESNIČEVANJA STRATEGIJE	55
VIRI IN LITERATURA	56
PRILOGA 1: ANALIZA ANKETE MED MLADIMI	57
PRILOGA 2: ANALIZA FOKUSNIH SKUPIN	63
GANTOGRAM UKREPOV	65

UVOD

Strategija Mestne občine Novo mesto za mladino za obdobje 2021–2030 je dokument, ki za vse relevantne deležnike pomeni usmeritev za delovanje k skupno opredeljenim ciljem. Na šestih področjih mladinske politike je teh ciljev osemnajst, za vsak cilj pa so opredeljeni ukrepi, s katerimi si obetamo uresničiti krovno namero naše lokalne skupnosti za mlade: **v aktualnem desetletju oblikovati okvir, ki trajnostno podpira mlade generacije Novomeščanov in Novomeščank na njihovi poti doseganja lastne avtonomije** – zaželeno pa seveda je, da jim to v čim večji meri uspe na območju naše občine.

Mladinska politika je specifično polje urejanja sistema delovanja na določeni geografsko zaključeni enoti, saj je potrebno mlade na korekten način obravnavati znotraj skoraj vsake politike občine, hkrati pa pripraviti okvir za razvoj in podporo mladinskemu sektorju, ki je osrednji nosilec programov in projektov mladih, za mlade oziroma z mladimi.

Lokalna skupnost, ki nameni zadostno pozornost izzivom, s katerimi se soočajo mladi pri svojem odraščanju, ter jih pri prizadevanjih na poti do samostojnosti podpre, žanje večkratno. Z zgodnjim vključevanjem mladih občanov in občank v vsakdan skupnosti le-ti učinkoviteje postanejo:

1. aktivni posamezniki v sredinah, kjer bivajo in delajo,
2. opremljeni za samostojno življenje,
3. sposobni sami vplivati na zviševanje kakovosti svojega življenja.

Pripravo in izvrševanje vsakokratne strategije za mlade lahko razumemo kot preventivno delovanje, saj je mladost priložnost družbe za gradnjo trdnih temeljev prihodnosti.

Oblikovanja ciljev in ukrepov, ki se jih zavezujemo uresničevati ter dosegati, smo se zato lotili celovito in z največjo možno mero resnosti. Širša delovna skupina v sestavi *Gašper Beg, Luka Blažič, David Dobravc, Marko Dvornik, Lana Klemenčič, Ivica Menger, Tea Petančič, Mitja Valentinc, Sara Tomšič* in *Maja Žunič Fabjančič* je z delom pričela v letu 2020 – ko se je iztekala Strategija MONM na področju mladine 2015–2020. Na podlagi izkušenj iz delovanja v mladinskem sektorju, poznavanja lokalnega okolja, analize učinkov prejšnje strategije ter pregleda stanja z anketo ter fokusnimi skupinami, je tako nastalo besedilo, s katerim si obetamo kmalu videti premike v zastavljene smeri.

Ukrepi so usmerjeni v oblikovanje okvirja delovanja, nekatere predlagane aktivnosti pa vplivajo na več obravnavanih področij mladinske politike. So uresničljivi in ob politični ter organizacijski podpori v strukturah Mestne občine Novo mesto ter širšega javnega sektorja imamo možnost, da ob koncu tega desetletja vidimo dobre prakse na področjih izobraževanja, zaposlovanja, bivanjskih razmer, zdravja in dobrega počutja, mladinske participacije, kulture ter ustvarjalnosti, prostega časa in vsesplošne blaginje mladih posameznikov, prebivalcev Mestne občine Novo mesto.

OKVIR DELOVANJA NA PODROČJU MLADINE

1.1. Okvir delovanja, ki ga opredeljuje strategija

Primarno Strategijo Mestne občine Novo mesto za mlade 2021–2030 uresničujemo v okviru širšega javnega sektorja lokalne skupnosti v povezavi z relevantnimi državnimi javno-upravnimi institucijami, ki delujejo na področju naše občine. S tem dosežemo poenotenje naporov za oblikovanje in vzdrževanje okvirja delovanja na področju mladinskih politik. Zato je pomembno, da lokalna strategija upošteva nacionalno opredeljene usmeritve delovanja na področju mladine, hkrati pa upošteva lokalne posebnosti.

Vsekakor mora biti naša ambicija, da v izvajanje strategije vključimo širši krog deležnikov vseh sektorjev. Največji uspeh vseh nas pa bo, ko nam uspe v aktivnosti vključiti vsakič več mladih – bodisi v okviru delovanja mladinskega sektorja bodisi samostojno.

Inštitut za mladinsko politiko le-to opredeljuje ne kot politiko mladih niti ne kot politiko o mladih, ampak kot politiko za mlade: *“Konkretnije povedano je mladinska politika nabor ukrepov na različnih področjih javne politike, katerih namen je integracija vedno novih generacij v posamezne dele življenja družbe, predvsem pa spodbujanje čim hitrejšega osamosvajanja mladih. Gre torej za sistem dejavnosti lokalnih skupnosti, ki mladim omogočajo čim enostavnejši in čim hitrejši prehod v odraslost.”*¹

V Mestni občini Novo mesto je opredelitev ciljev in ukrepov v tej strategiji način nadaljevanja razvoja okvirja podpore mladim pri doseganju njihove avtonomije – t. j. omogočanje ustreznega izobraževanja čim več mladim, olajševanje prehoda iz šole v zaposlitev, podpora pri prvem osamosvajanju z reševanjem bivanjskega vprašanja, opolnomočitev odločitve za ustvarjanje družine, spodbujanje aktivnega in ustvarjalnega delovanja v skupnosti, aktiviranje za zdrav način življenja itn.

1. 2. Pravne in zakonske podlage za sprejem strategije

Zakon o lokalni samoupravi (Ur. l. RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDSLS-1, 30/18, 61/20 – ZIUZEOP-A in 80/20 – ZIUOOPE) v svojem 21. členu določa, da občina samostojno opravlja lokalne zadeve javnega pomena (izvirne naloge), ki jih določi s splošnim aktom občine ali so določene z zakonom.

V 15. členu Statuta Mestne občine Novo mesto (DUL, št. 14/19-UPB1) so določene pristojnosti občinskega sveta, da sprejema prostorske in druge načrte razvoja Mestne občine Novo mesto. V Strategiji Evropske unije za mlade 2019–2027 je izpostavljeno sodelovanje EU na področju mladine. Obstajajo namreč izzivi, s katerimi se srečujejo mladi povsod po EU, kar relevantnim deležnikom omogoča oblikovanje skupnih vodil. Ključna področja mladinskega sektorja so: udejstvovanje, povezovanje in opolnomočenje. Udejstvovanje zajema vključevanje v njihovem vsakdanjem življenju in pri upravljanju z javnimi zadevami, ki so zanje pomembne. Povezovanje se nanaša predvsem na mednarodno mobilnost mladih v prostovoljstvu, izobraževanju, solidarnosti. Opolnomočenje pomeni spodbujanje mladih in omogočanje dostopa ter izbiri možnih poti do aktivnega prevzema odgovornosti nad svojim delovanjem in odločitvami, ki se ob tem sprejemajo. Strategija definira tudi osem prioritetenih področij:

- izobraževanje in usposabljanje,
- zaposlovanje in podjetništvo,
- zdravje in dobro počutje,

¹ Vir: <https://www.mladi-in-obcina.si/mladinska-politika/>

- participacija,
- prostovoljne dejavnosti,
- socialna vključenost,
- mladi in svet ter
- ustvarjalnost in kultura.

Glede na družbene spremembe in potrebe mladih v današnjem času pa je Evropska komisija pri pripravi Evropske strategije za mlade 2019–2027 identificirala enajst ciljev:

1. Povezovanje mladih z Evropo
2. Enakost spolov
3. Inkluzivna družba
4. Informiranje in konstruktiven dialog
5. Mentalno zdravje in dobro počutje
6. Napredek ruralnih področij
7. Enakost zaposlovanja
8. Kvalitetno učenje
9. Participacija
10. Trajnostna zelena Evropa
11. Mladinske organizacije in Evropski programi

Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2013–2022 (ReNPM13-22) (Ur. l. RS, št. 90/13) je temeljni programski dokument, ki opredeljuje prednostne naloge in ukrepe, ki so v javnem interesu v mladinskem sektorju. Temeljni cilj resolucije je zagotoviti bolj pregleden in med posameznimi resorji usklajen pristop do problemov, s katerimi se soočajo mladi. Resolucija rešuje problematiko na horizontalni ravni, saj združuje ukrepe, ki so na področjih različnih ministrstev. Ključni cilji resolucije so:

- izobraževanje,
- zaposlovanje in podjetništvo,
- bivanjske razmere mladih,
- zdravje in dobro počutje,
- mladi in družba ter pomen mladinskega sektorja ter
- kultura, ustvarjalnost, dediščina in mediji.

Slovenska zakonodaja mladinski sektor posebej ureja z dvema zakonoma, in sicer Zakonom o javnem interesu v mladinskem sektorju (ZJIMS) (Ur. l. RS, št. 42/2010) in Zakonom o mladinskih svetih (ZMS) (Ur. l. RS, št. 70/2000, 42/2010). Z ZJIMS se opredeljuje mladinski sektor in določata javni interes v mladinskem sektorju ter način uresničevanja javnega interesa v mladinskem sektorju (1. člen ZJIMS), ZMS pa ureja položaj, delovanje, dejavnost ter financiranje Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti.

ZJIMS opredeljuje naslednja področja mladinskega sektorja:

- avtonomija mladih,
- neformalno učenje in usposabljanje ter večanje kompetenc mladih,
- dostop mladih do trga delovne sile in razvoj podjetnosti mladih,
- skrb za mlade z manj priložnostmi v družbi,
- prostovoljstvo, solidarnost in medgeneracijsko sodelovanje mladih,
- mobilnost mladih in mednarodno povezovanje,
- zdrav način življenja in preprečevanje različnih oblik odvisnosti mladih,
- dostop mladih do kulturnih dobrin in spodbujanje ustvarjalnosti ter inovativnosti mladih in
- sodelovanje mladih pri upravljanju javnih zadev v družbi.

Po ZJIMS so poleg države, lokalne skupnosti nosilke javnega interesa v mladinskem sektorju. Pri uresničevanju javnega interesa morajo država in samoupravne lokalne skupnosti sodelovati z organizacijami v mladinskem sektorju.

Javni interes v mladinskem sektorju je opredeljen kot:

- zagotavljanje normativnih in drugih ukrepov za razvoj področij mladinskega dela in vključevanja mladinskega vidika v strategije politike ter ukrepe, ki vplivajo na mlade, ter
- zagotavljanje finančne podpore mladinskim programom in programom za mlade, vključno s podporo mladinski infrastrukturi.

Občina za sofinanciranje programov smiselno uporablja določbe ZJIMS, ki se nanašajo na sofinanciranje programov v mladinskem sektorju na državni ravni. ZJIMS na tem področju sofinanciranje opredeljuje s pripravo javnih pozivov in javnih razpisov, ki se vsebinsko vežejo na področje mladinskega sektorja, ki jih opredeljuje zakon. Posredni načini sofinanciranja mladinskih programov so opredeljeni tudi z zagotavljanjem mladinske infrastrukture in oblikovanjem ustreznih ukrepov za razvoj mladinskega dela in mladinske politike na lokalni ravni. ZJIMS opredeljuje tudi možnost, da lokalna skupnost za izvajanje programov za mlade in mladinskega dela na lokalni ravni ustanovi mladinski center.

Zakon o mladinskih svetih je predvsem namenjen definiranju položaja, funkcij, delovanja in financiranja mladinskih svetov, na nekaterih točkah pa se dotika odnosa med mladinskim svetom lokalne skupnosti in občine. Mladinski svet lokalne skupnosti zakon opredeljuje kot pravno osebo zasebnega prava, v okviru katere se združujejo mladinske organizacije, določene v zakonu, ki ureja javni interes mladinskega sektorja s sedežem v posamezni lokalni skupnosti. Naloge MSLS so predvsem:

- izvajanje in sodelovanje pri izvajanju mladinskega dela in drugih dejavnosti na področjih mladinskega sektorja v skladu z zakonom, ki ureja javni interes v mladinskem sektorju;
- zagotavljanje pogojev za delovanje in razvoj interesnih oblik združevanja mladih;
- omogočanje sodelovanja mladih pri sprejemanju zakonskih in drugih predpisov, ki vplivajo na življenje in delo mladih, ter
- opravljanje drugih nalog za uveljavljanje interesov mladih, opredeljenih s temeljnim aktom.

Občina oz. njeni organi so po ZMS v tistih lokalnih skupnostih, v katerih obstajajo in aktivno delujejo mladinski sveti, pred določanjem predlogov predpisov, ki neposredno vplivajo na življenje in delo mladih, dolžni o tem obvestiti mladinski svet lokalne skupnosti.

OPREDELITEV TEMELJNIH POJMOV

Mladi: mladostniki in mlade odrasle osebe obeh spolov, stare od 15. do dopolnjenega 29. leta starosti.

Mladinski sektor: področja, v katerih potekata proces oblikovanja in uresničevanja mladinskih politik in mladinsko delo.

Mladinsko delo: je organizirana in ciljno usmerjena oblika delovanja mladih za mlade, v okviru katere mladi na podlagi lastnih prizadevanj prispevajo k lastnemu vključevanju v družbo, krepijo svoje kompetence ter prispevajo k razvoju skupnosti. Izvajanje različnih oblik mladinskega dela temelji na prostovoljnem sodelovanju mladih ne glede na njihove interese, kulturne, nazorske ali politične usmeritve.

Mladinska politika: usklajen nabor ukrepov različnih sektorskih javnih politik z namenom spodbujanja in lajšanja integracije mladih v ekonomsko, kulturno in politično življenje skupnosti in ustreznih podpornih mehanizmov za razvoj mladinskega dela ter delovanja mladinskih organizacij, ki poteka v sodelovanju s samostojnimi in demokratičnimi reprezentativnimi predstavniki mladinskih organizacij ter strokovnimi in drugimi organizacijami.

Organizacija v mladinskem sektorju: subjekt, ki deluje v mladinskem sektorju in je organizirana bodisi kot mladinska organizacija, organizacija za mlade ali mladinski svet.

Mladinska organizacija: neodvisno demokratično prostovoljno samostojno združenje mladih, ki s svojim delovanjem omogoča mladim pridobivanje načrtnih učnih izkušenj, organizirana je kot samostojna pravna oseba, in sicer kot društvo ali zveza društev ali kot sestavni del druge pravne osebe, in sicer društva, zveze društev, sindikata ali politične stranke, s tem, da ji je v temeljnem aktu te pravne osebe zagotovljena samostojnost delovanja v mladinskem sektorju.

Organizacija za mlade: pravna oseba, ki izvaja programe za mlade, vendar ni mladinska organizacija in je organizirana kot zavod, ustanova ali zadruga.

Strukturirani dialog: odprt, pregleden, dolgoročen, nenehen in sistematičen dialog med mladimi in nosilci oblasti na državni in lokalni ravni v mladinskem sektorju.

Mladinska infrastruktura: fizični prostor (zemljišče ali stavba oziroma del stavbe), namenjen predvsem mladim, za izvajanje mladinskega dela.

Mladinski program: je skupek dejavnosti, ki jih izvaja mladinska organizacija ali organizacija za mlade in poteka nepretrgoma skozi večji del leta, vsaj 30 tednov v letu ter vključuje večje število izvajalcev in aktivnih udeležencev.

Mladinski projekt: je posamična dejavnost izvajalca v občini, ki ima datumsko opredeljen začetek in konec, kot na primer prireditve ali druga enkratna akcija.

Mladinski center: osrednja organizacija za mlade. Osnovni nameni centra so neformalna socializacija ter vključevanje organizirane in neorganizirane mladine v lokalnem okolju v preventivne, neformalno izobraževalne, prostovoljne, kulturne, socializacijske, prostočasne in druge animacijske dejavnosti, kot tudi omogočanje raznovrstnih mladinskih pobud. V njem se izvajajo programi v mladinskem sektorju in mladinsko delo na lokalni ravni. Ima več različnih funkcij: preventivno, asociativno, servisno, informativno, izobraževalno in razvojno.

AKTUALNO STANJE NA PODROČJU MLADINE V OBČINI

3. 1. Statistika na področju mladine v Mestni občini Novo mesto

V Mestni občini Novo mesto je bilo po 1. 1. 2021 registriranih 5688 mladih od 15. do 29. leta, od tega je 2557 moških in 3231 žensk. Med njimi največje število mladih, 2142, spada v starostno skupino od 25 do 29 let.

Mladi po spolu in po petletnih starostnih skupinah v MONM				
Spol	Število po starostnih skupinah			Skupno število mladih po spolu
	15–19 let	20–24 let	25–29 let	
Moški	910	1072	1149	3131
Ženske	827	737	993	2557
Skupaj	1737	1809	2142	5688

Vir: Statistični urad Republike Slovenije. Število mladih v Mestni občini Novo mesto za polletno obdobje po 1. 6. 2020.

Decembra 2020 je bilo na Zavodu za zaposlovanje, Območna služba Novo mesto, registriranih 393 brezposelnih mladih od 15 do vključno 29 let.

Mladi od 15 do 29 let, ki bivajo v MONM in so prijavljeni pri navedenih območnih službah zavoda		
OS Celje	1	0,21 %
OS Ljubljana	23	5,02 %
OS Maribor	3	0,65 %
OS Kranj	3	0,65 %
OS Koper	2	0,43 %
OS Nova Gorica	1	0,21 %
OS Sevnica	32	6,98 %
OS Novo mesto	393	85,00 %
NOVO MESTO	458	100,00 %

Vir: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, Območna služba Novo mesto (december 2020).

Od skupno 393 brezposelnih je 179 moških, 214 žensk, največje število brezposelnih oseb, 192, spada v starostno skupino od 25 do 29 let.

Mlade brezposelne osebe po spolu, ki bivajo v MONM, in po petletnih starostnih skupinah v MONM				
Spol	Število po starostnih skupinah			Skupno število mladih po spolu
	15–19	20–24	25–29	
Moški	29	66	84	179
Ženske	30	76	108	214
Skupaj	59	142	192	393

Vir: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, Območna služba Novo mesto (december 2020).

Iz spodnje tabele je razvidno, da 211 mladih brezposelnih zaposlitev išče prvič, 182 brezposelnih pa ni iskalcev prve zaposlitve. Največje število brezposelnih oseb, ki prvič iščejo zaposlitev (79), spada v starostno skupino od 20 do 24 let.

Mlade brezposelne osebe po petletnih starostnih skupinah v MONM, ki so iskalci prve zaposlitve, in drugi iskalci zaposlitve	
	Število po starostnih skupinah

DA = iskalec prve zaposlitve, NE = ni iskalec prve zaposlitve.	15–19	20–24	25–29	Skupno število iskalcev zaposlitve
DA	55	79	77	211
NE	4	63	115	182
Skupaj	59	142	192	393

Vir: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, Območna služba Novo mesto (december 2020).

Mladi brezposelni, ki bivajo v Mestni občini Novo mesto, po stopnji izobrazbe	
Stopnja izobrazbe	Število mladih brezposelnih oseb
1 nepopolna osnovnošolska	72
2 osnovnošolska	118
3 nižja poklicna	15
4 srednja poklicna	33
5 srednja strokovna, srednja splošna	106
6 visokošolska 1. stopnje ipd.	34
7 visokošolska 2. stopnje ipd.	15
Skupaj	393

Vir: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, Območna služba Novo mesto (december 2020).

3. 2. Analiza stanja na področju mladine v Mestni občini Novo mesto

Analiza stanja o položaju mladih v MONM je namenjena celovitemu pregledu obstoječih ukrepov, programov in dejavnosti, ki jih za mlade že izvaja MONM ter drugi deležniki, kot so javni zavodi in ustanove ter nevladne organizacije. Analiza stanja ugotavlja učinkovitost že obstoječih dejavnosti ter odkriva siva in črna področja vključevanja mladih, ki so pokrita delno ali pa sploh niso. Analiza stanja je eden izmed temeljev za pripravo ukrepov v okviru Strategije za mlade do leta 2021–2030 v Mestni občini Novo mesto.

Komisija za pripravo strategije za mlade do leta 2030, ki jo je imenoval župan, je izvedla več dejavnosti za ugotavljanje in analizo stanja. Pregledala je vso obstoječo dokumentacijo, ki je dostopna na lokalni in nacionalni ravni, pripravila ankete za ključne deležnike (mlade in nevladne organizacije), izvedla dva posveta s fokusnimi skupinami za 6 področij mladinskih politik, pridobila podatke iz javnih zavodov o njihovem delu na področju mladih ter pripravila javno predstavitev, na katerega so bili vabljeni vsi ključni deležniki pri izboljševanju položaja mladih.

Prva anketa je bila namenjena mladim posameznikom. O objavi ankete so bili obveščeni mediji, objavljena je bila na spletni strani občine, na profilih mladinskih organizacij na Facebooku, na spletnih straneh organizacij s področja mladine, športa, kulture, v elektronski obliki smo jo posredovali nevladnim organizacijam, osnovnim, srednjim in visokim šolam. Druga anketa je bila namenjena mladinskim organizacijam in organizacijam za mlade.

Mestna občina Novo mesto izvaja tudi posamezne ukrepe sektorskih javnih politik, ki so posredno ali neposredno namenjeni mladim.

Izobraževanje:

- sofinanciranje Regijske štipendijske sheme za Dolenjsko,
- sofinanciranje projektov in programov usposabljanj za mlade,
- lokalna skupnost razpisuje denarne spodbude učencem, dijakom in študentom v lokalni skupnosti, ki dosegajo dobre učne rezultate in izjemne uspehe pri različnih obšolskih dejavnostih,

- lokalna skupnost omogoča mladim in mladinskim organizacijam brezplačno uporabo občinske infrastrukture za izvajanje programov izobraževanj,
- sofinanciranje prostorov za izvajanje dejavnosti RIC-a.

Zaposlovanje in delo:

- sofinanciranje javnih del v javnih zavodih in društvih,
- lokalna skupnost sofinancira podjetniške programe v Razvojnem centru Novo mesto (podjetniški inkubator),
- sofinanciranje socialnega podjetništva,
- možnost opravljanja pripravništva v službah občinske uprave in drugih javnih zavodih.

Bivanjske razmere:

- zagotavljanje neprofitnih stanovanj za mlade družine in ranljive skupine,
- sofinanciranje tržnih najemnin.

Zdravje in dobro počutje:

- sofinanciranje izvajanja letnega programa športa,
- sofinanciranje interesnih dejavnosti mladih,
- sofinanciranje Lokalne akcijske skupine (LAS) za preprečevanje odvisnosti,
- zagotavljanje športne infrastrukture.

Mladinska participacija:

- projektni svet za mladino, posvetovalno županovo telo,
- strategija za mlade,
- Trajnostna urbana strategija (TUS) »Novo mesto 2030«.

Kultura, ustvarjalnost in prosti čas:

- infrastrukturna pomoč društvom in zasebnim zavodom,
- sofinanciranje rednega dela društev na področju kulture.

Organiziranje mladih:

- zagotavljanje finančne podpore mladinskim organizacijam prek projektnega financiranja ali stalnih sredstev v proračunu,
- sofinanciranje rednega dela mladinskih organizacij,
- zagotavljanje prostorov namenjenih delovanju mladinskih organizacij,
- finančna podpora mladinskim centrom v občini.

Informiranje mladih:

- zagotavljanje informacijske točke o možnostih izobraževanja/usposabljanja mladih ter njihovi učni mobilnosti.

Mobilnost mladih:

- lokalna skupnost razvija prometno strategijo, ki spodbuja javni prevoz in aktivira večje število prebivalcev k uporabi koles (Celostna prometna strategija MONM),
- lokalna skupnost sofinancira programe in ukrepe, ki spodbujajo mednarodno mobilnost mladih, sodeluje s pobratenimi občinami/mesti in vključuje mlade v program sodelovanja.

Skupni projekti med mladimi in občino:

- sodelovanje pri pripravi strategije (anketa za mlade posameznike)
- sodelovanje pri pripravi ukrepov na področju mladine.

3.3 Pregled mladinskega sektorja

V Mestni občini Novo mesto deluje približno 35 mladinskih organizacij in organizacij za mlade, ki izvajajo mladinske programe in mladinske projekte. Status delovanja v javnem interesu na področju mladine imajo trije mladinske centri, Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, Društvo novomeških študentov in Zavod LokalPatriot. Društvo novomeških študentov

je bilo ustanovljeno leta 1992, svoje programe in projekte usmerja na študente, DRPD, ustanovljeno leta 1997, je usmerjeno na ranljive skupine, mlade priseljence, Rome, mlade iz družin ekonomskih migrantov in tudi ostale mlade ter Zavod LokalPatriot, ki deluje na področju kulturne ustvarjalnosti mladih, ustanovljen je bil leta 1998. DNŠ je mladinska organizacija, ki nima redno zaposlenih delavcev, povprečna starost prostovoljcev in honorarnih delavcev je 22 let, na leto izvedejo 24 aktivnosti za 300 mladih v starosti od 20 do 24 let. Zavod LokalPatriot ima 4 redno zaposlene delavce, ki so certificirani mladinski delavci, letno pripravijo okrog 60 različnih aktivnosti za približno 1500 mladih uporabnikov. DRPD ima 28 zaposlenih delavcev, od tega je 21 certificiranih mladinskih delavcev, in še 91 prostovoljcev, njihova povprečna starost je 33 let, v mladinskem centru izvedejo čez 4500 ur aktivnosti letno za približno 530 uporabnikov, izvajajo program usposabljanja mladinskih delavcev, prostovoljstva in mednarodne dejavnosti. Aktivnosti izvajajo v prostorih, ki jih imajo v najemu na različno primernih lokacijah, kar je potrebno prioriteto nasloviti. Vsi trije MC-ji so sofinancirani s strani MONM za redno delovanje, odstotek sofinanciranja na letnem nivoju je med 10 in 19 %. V občini delujejo še druge organizacije, ki izvajajo mladinske programe in izkazujejo redno delovanje, to so Društvo Eternia, Mladinski klub Stonoga, Društvo tabornikov Rod gorjanskih tabornikov in Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov podružnica Steg Novo mesto 1. Organizacije izvajajo programe za različne starostne skupine mladih na področju izobraževanja, zdravja in dobrega počutja in vzgoje mladih. Najstarejše je Društvo tabornikov RGT, ki je bilo ustanovljeno leta 1952, za mlade tabornike izvaja programe 25 prostovoljcev, ki so večinoma tudi usposobljeni mladinski delavci.

Vsa ostala društva, ki jih sofinancira MONM, izvajajo mladinske projekte. Večinoma so to različni počitniški projekti, delavnice, tabori, gledališke predstave, igralni dnevi, plesne produkcije, športni in kulturni dnevi itn. V teh organizacijah ni redno zaposlenih delavcev, projekte izvajajo prostovoljci ali honorarni delavci, katerih povprečna starost je med 21 in 39 let, svoje projekte izvajajo v najetih ali lastnih prostorih. Izvedejo približno 3–10 aktivnosti za mlade letno, in sicer za približno 3000 mladih. Višina sofinanciranja s strani MONM je približno 20 %.

KLJUČNE USMERITVE RAZVOJA LOKALNE MLADINSKE POLITIKE V MESTNI OBČINI NOVO MESTO

V Mestni občini Novo mesto ima mladinsko delovanje dolgo in uspešno zgodovino. Delovanje mladinskega sektorja je pomembno zaznamovalo preteklo kulturno in družbeno sfero in prav je, da je okvir za delovanje mladih na voljo tudi v bodoče.

V prihodnjih desetih letih si želimo, tudi s pomočjo ukrepov, opredeljenih v tej strategiji, predvsem delati na omenjenem okvirju za delovanje mladih v smeri doseganja čim večje samostojnosti v našem koncu Slovenije. Mladinski sektor, to so mladinske organizacije, organizacije za mlade, mladinski centri idr., je potrebno podpreti prostorsko, kadrovske in finančno, saj s tem omogočamo mladim njihova središča srečevanja, druženja, učenja, ustvarjanja in vključenosti v družbeno dogajanje. Izjemnega pomena je opremiti mlade z relevantnimi informacijami, a jih ob tem naučiti kritično presojati maso informacij, ki jim je dandanes na voljo. Vse z ambicijo, da bodo lahko v okolju prepoznali svoje priložnosti, motive za delo in učenje, kar se bo odrazilo v generacijah in generacijah mladih z voljo do življenja, udejstvovanja, sodelovanja.

Na področju izobraževanja je potrebno v obzir vzeti spreminjajoče se trende in pristope do aktualnih (kjer je možno do bodočih) iskanih kompetenc in znanj, na čemer pospešeno delajo tako formalne izobraževalne ustanove, še hitreje pa je relevantno znanje dostopno v t. i. neformalni obliki izobraževanja. Zato je potrebno napraviti preskok v miselnosti v smeri zavedanja o pomenu vseživljenjskega učenja in usposabljanja še močneje javno podpreti.

Na področju zaposlovanja mladih je ključnega pomena, da mladim omogočimo čim več priložnosti pridobivanja zgodnjih izkušenj, še posebej z vidika izbire kariere ter zvišanja stopnje zaposljivosti, na drugi strani pa omenjeno odtehta še vidik osebnega zadovoljstva s poslovno platjo življenja. V kolikor nam kot okolju uspe mladim ponuditi dobre osnove za odločanje o tem, kako se želijo lotiti t. i. aktivnega dela življenja, bo vložek poplačan s populacijami osebno izpolnjenih in motiviranih posameznikov z občutkom za soljudi, skupnost, okolje in družbo.

Področje reševanja stanovanjskih izzivov mladih je eno od najbolj neposrednih – glavno je, da kot skupnost omogočimo večjo dostopnost stanovanj mladim, ki bodo glede na lastne izjave (glej rezultate ankete, Priloga 1) tako bolj motivirani za osamosvojitev in odločanje za lastno družino. Ob dejstvu, da nam je kot družbi pomembno, da so naši občani in občanke zadovoljni tudi v okviru svojih zaposlitev oz. imajo priložnosti svoje okoliščine na tem področju spremeniti s kakovostnim sistemom formalnega in neformalnega izobraževanja, smo s tem dosegli že vsaj pol poti do vse večje avtonomije mladih Novomeščank in Novomeščanov.

Res velja, da je izjemno veliko odvisno od odločitev in ravnanja posameznika. Vendar se je pri mladih (ter tudi že pri otrocih) pomembno zavedati, da so za razvoj izjemno pomembni dobra osnova ter kakovostne priložnosti za napredek.

Zato je na področju zdravja in dobrega počutja izjemnega pomena preventivno delovanje, ki ima ravno v obdobjih otroštva in mladosti največji učinek. Kot skupnost zato upravičeno vlagamo v šport, rekreacijo, prostočasne aktivnosti, druženja ter povezovalne aktivnosti, saj s tem krepimo posameznike, ki se počutijo vključeni in opolnomočeni, da ob relevantnih informacijah sprejemajo zdrave odločitve zase in za svojo prihodnost. Vse to pa mora priti od njih – potrebno je mlade poslušati in jim informacije podati na njim prijazen način.

Vse prej omenjeno je podkrepitev argumenta, da je participacijo mladih potrebno spodbujati in podpirati. Vključenost mladih je dobrodošla iz več zornih kotov – vključenost v procese, urjenje za kasnejše življenjske okoliščine, pridobitev informacij o preferencah mladih,

dejansko zasledovanje načela »o mladih z mladimi«. Delež mladih v družbi pada, zato je pomembno, da je vsak mlad družbeno aktiven in doprinese k razvoju družbe v okolju, v katerem živi. Pri mladih je potrebno posebno pozornost nameniti mladim iz ranljivih ciljnih skupin (migranti, Romi, mladi z manj priložnostmi ...) in socialnemu vključevanju vseh, predvsem pa tistih, ki se v družbene aktivnosti ne vključujejo. Mladi participirajo najlažje v okviru mladinskega sektorja, katerega predstavniki morajo biti vključeni v lokalne procese, ko je govora o vsebinah, ki zadevajo naše mlade občanke in občane. To pa je še eden od argumentov za podporo mladinskemu sektorju, katerega poslanstvo je predvsem vključevanje.

Mladi se v družbeno dogajanje vključujejo prek aktivnosti in področij, ki jim v mladosti veliko pomenijo. Gre za enega zelo ustvarjalnih obdobj v življenju, ne glede na panogo, kjer se to odraža, zato je pametno vso njihovo ustvarjalno energijo usmeriti v njihovem domačem okolju in tako še dodatno podpreti in motivirati udejstvovanje mladih. Kulturno in družbeno udejstvovanje pa je točka, kjer lahko sklenemo krog mladinskih področji, ki zagotavljajo svetlo prihodnost.

STRATEŠKI CILJI IN UKREPI

Strateški cilji in ukrepi so pripravljeni na podlagi evalvacije uspešnosti predhodne strategije, rezultatov ankete o potrebah mladih ter izvedbe fokusnih skupin deležnikov, ki delujejo za mlade in z mladimi. Vsak cilj zasledujemo prek vsaj enega predlaganega ukrepa, ki ga opredeljujemo opisno, časovno, z merljivimi kriteriji in z odgovornostjo za izvedbo. Za posamezen cilj je glede na predlagane ukrepe, tam, kjer je to možno, podana ocena finančnega vložka za celotno desetletno obdobje ter predvideni viri financiranja. Pomembno je vedeti, da bodo natančnejši podatki o posameznih ukrepih in aktivnostih na voljo v fazi načrtovanja, ko bodo odgovorni nosilci pripravili izvedbene načrte za posamezne ukrepe. V nekaterih primerih bo odgovorni nosilec Mestna občina Novo mesto, vendar si obetamo izvedbe ukrepov v večini zaupati mladinskemu sektorju prek javnih razpisov in pozivov, saj pričakujemo, tudi zaradi posameznih ukrepov v tej strategiji, da se bo sektor še naprej krepil in razvijal kompetence, zaradi katerih bodo ob dodani vrednosti delovanja novomeškega mladinskega sektorja na boljšem predvsem mladi.

Za potrebe preglednosti ter jasnosti zastavljenih ciljev v pričujoči strategiji mladinske politike delimo na vertikalne in horizontalne. Vertikalne predstavljajo pomembna področja mladinskih politik, na katerih si zastavljamo vsebinsko ločene cilje in predlagamo ukrepe, s katerimi si obetamo doseči cilje in zastavljene kazalnike. Horizontalne pa so tiste, katerih cilji in ukrepi segajo bodisi čez nekatera bodisi čez vsa področja vertikalnih mladinskih politik.

Prva dva strateška cilja in ukrepe opredeljujemo na dveh izjemno pomembnih področjih mladinskih politik, to sta mladinska infrastruktura ter mladinsko informiranje. Izpostavljamo ju pred cilji in ukrepi, vezanimi na posamezna vertikalna področja mladinskih politik, saj segata čez vsa ta področja. Predstavljata osnovo za delovanje mladinskega sektorja ter informirano odločanje za doseganje t. i. točk avtonomije mladih posameznikov, ki živijo v Mestni občini Novo mesto.

CILJ 1: Izboljšanje stanja in razpoložljivosti mladinske infrastrukture

Ukrep 1.1: Poslovni načrt delovanja MC Oton 2021–2030

Opis ukrepa

Mladinski center Oton, ki je začel v letu 2019, je dom nekaterim mladinskim organizacijam in organizacijam za mlade, prav tako pa se glede na možnosti v prostorih MC Oton ter na zunanjih površinah ŠC Loka odvijajo aktivnosti in dejavnosti za mlade. Glede na predviden razvoj tega območja je vsebina delovanja MC Oton, v povezavi z rekreativnim športom, ki mora biti medgeneracijske narave, primerna in izjemno pomembna. Delovanje MC Oton bo temeljilo na vseh 9 področjih mladinskega dela opredeljenega v ZJIMS. Prav je, da imajo mladi svoj prostor v občini, kjer bodo podprti z infrastrukturo in mentorstvom za razvoj projektov in svojih lastnih potencialov. Ambicije prostora ter področja mladinske infrastrukture v širšem pomenu (vključena tudi mreža krajevnih mladinskih centrov in mobilnega mladinskega centra) je tako treba osmisлити in konkretizirati v obliki poslovnega načrta razvoja in delovanja Mladinskega centra Oton v obdobju od 2021 do 2030. Mladinski center Oton bo postal tako izvajalec mladinskih programov kot tudi platforma, podporno okolje ostalim mladinskim organizacijam in organizacijam za mlade v Mestni občini Novo mesto.

Časovnica ukrepa

- september 2021: priprava izhodišč glede na izkušnje drugih slovenskih centrov

- januar 2022: priprava osnutka poslovnega načrta MC Oton
- januar 2022: obravnava osnutka na MSNM in v MONM
- februar 2022: sprejem poslovnega načrta MC Oton
- december 2025: evalvacija in revizija poslovnega načrta
- januar 2030: evalvacija realizacije poslovnega načrta in pričetek procesa priprave novega poslovnega načrta

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Št. vključenih organizacij	5	10	15
Št. vključenih mladih	200	1000	2000

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Zavod Novo mesto

Ukrep 1.2: Mreža krajevnih centrov in mobilna enota na območju Mestne občine Novo mesto

Opis ukrepa

V okviru prostorskega načrtovanja razvoja naselij in sosesk je pametno osmisлити prostore mladinskega druženja in ustvarjanja. Ti morajo izhajati iz potreb in značilnosti lokacijsko zaključenih enot – t. j. sosesk, naselij oz. krajevnih skupnosti. S ciljem izboljšati mladinsko infrastrukturo v mestni občini si obetamo z vključevanjem mladih vzpostaviti mrežo krajevnih centrov na območju Mestne občine Novo mesto, organiziranih pod okriljem MC Oton ter vzpostavljenih v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi in mladinskimi organizacijami. Prostori bi živeli kot nekakšna dnevna soba soseske, naselja, krajevne skupnosti, v kateri bi se mladi družili, ustvarjali ter sooblikovali in izvajali programe, ki bi jih zanimali. Z modelom terenskega izvajanja vsebin MC Oton bi lahko občasno v krajevnih mladinskih centrih gostovali izvajalci, predavatelji vsebin, ki bi si jih mladi izbrali sami, z izvajanjem v njihovem domačem okolju pa bi jim vsebine približali in vsem, tudi tistim z manj priložnostmi, omogočili lažje vključevanje v procese mladinskega dela. V okoljih, kjer ne bi bilo možno urediti prostora druženja, pa bi vzpostavili mobilno enoto, ki bi izvajala mladinsko delo na površinah, kjer se mladi zadržujejo. Želimo usposobiti mlade, ki bi sami v soseskah, v katerih živijo, izvajali programe za mlade, seveda ob podpori strokovnega osebja iz MC Oton in drugih mladinskih organizacij.

Časovnica ukrepa

- marec 2022: priprava akcijskega načrta vzpostavitve mobilne enote MC Oton
- marec 2023: odprtje mobilne enote MC Oton
- december 2024: evalvacija delovanja mobilne enote MC Oton
- januar 2025: priprava akcijskega načrta vzpostavitve prvega krajevnega mladinskega centra
- junij 2026: odprtje prvega krajevnega mladinskega centra
- december 2027: evalvacija delovanja krajevnega mladinskega centra
- marec 2028: priprava akcijskega načrta vzpostavitve drugega krajevnega mladinskega centra
- junij 2029: odprtje drugega krajevnega mladinskega centra ter pričetek delovanja mobilne enote

- december 2030: evalvacija delovanja mreže krajevnih mladinskih centrov

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Št. krajevnih mladinskih centrov oz. mobilne enote	0	1	3
Št. vključenih mladih	0	100	500

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Zavod Novo mesto

Ukrep 1.3: Pogoji dela ostalih mladinskih centrov

Opis ukrepa

Mladinski centri, kot organizirana funkcionalna središča za mlade, izvajajo programe za mlade v lokalni skupnosti, ta pa za njihovo delovanje zagotavlja ustrezne pogoje za delo. Le s kontinuirano podporo programom ter zagotavljanjem prostorov si lahko obetamo redno in pluralno delovanje mladinskih centrov, s tem pa kakovostno mladinsko delo z našo mladino. V Mestni občini Novo mesto redno delujeta dva mladinska centra, ki poleg javnega MC Oton izpolnjujeta zakonodajne pogoje delovanja in sta na večletnih razpisih podprta tudi s strani Urada RS za mladino, in sicer v okviru Zavoda Lokalpatriot in Društva za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto.

Da bi obstoječi mladinski centri lahko izvajali svoj program z vključevanjem organizirane in neorganizirane mladine v izobraževalne, prostovoljne, kulturne, prostočasne in druge dejavnosti, potrebujejo kakovostne, varne in primerne prostore glede na prevladujoč program podpore mladim (projektni prostori, klubski prostori, upravni prostori ...). Zvišanje kakovosti dela v prihodnosti bo nedvomno povezano z zagotavljanjem primernih prostorov za delovanje mladinskih centrov s strani lokalne skupnosti, ki bodisi brezplačno odda v najem lastne prostore (za organizacije s pridobljenim statusom v javnem interesu na področju mladine pri pristojnem ministrstvu in v skladu z zakonodajo) ali pokrije dogovorjeni del stroškov najema prostorov glede na minimalne potrebne površine za izvajanje aktivnosti.

Časovnica ukrepa

- julij 2021: priprava analize stanja obstoječih prostorov mladinskih centrov
- oktober 2021: identifikacija ustreznih prostorov za delovanje mladinskih centrov v sodelovanju z MC-ji
- december 2021: sklenitev pogodbenih razmerij za daljše časovno obdobje v skladu z zakonodajo (največ 5 let)
- januar 2022: začetek delovanja MC-jev v ustreznih prostorih
- december 2025: vrednotenje pogojev dela
- december 2030: vrednotenje pogojev dela

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
----------	------------------	---------------	---------------

Št. MC-jev z ustreznimi prostori za izvajanje programov	0	2	2
Število ur programa na leto v prostorih	2000	2500	3000

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

CILJ 2: Višja stopnja informiranosti mladih

Ukrep 2.1: Aplikacija za mlade znotraj sistema SITIMUM

Opis ukrepa

Na ravni Mestne občine Novo mesto je zadovoljitev potrebe po jasnem in posamezniku prilagojenem informiranju občanov in občank ter tudi obiskovalcev cilj, kateremu se približujemo z oblikovanjem sistema SITIMUM – digitalnega dvojčka naše občine. Znotraj sistema so mladi prepoznani kot ena od družbenih skupin, ki jim je potrebno nameniti pozornost ter pripraviti rešitve, prilagojene za njihove potrebe in značilnosti. Predstavniki mladinskih organizacij in organizacij za mlade so se v letu 2020 že vključili v proces priprave aktivnosti in že zelo natančno opredelili svoje videnje ter prevedli potrebe in želje mladih v Novem mestu za učinkovito delovanje rešitev za mlade znotraj sistema SITIMUM. Mladi bodo tako z uporabo pametnega telefona ter tudi t. i. namizne platforme na računalniku lahko dostopali do javnih storitev širšega javnega sektorja, prilagojeno glede na njihova zanimanja pa prejeli tudi informacije o mladinskih (ter drugih) dogodkih, izobraževanjih, priložnostih za mobilnost, zaposlitev itn.

Časovnica ukrepa

- februar 2022: izbor nosilca informiranja mladih
- maj 2022: beta različica rešitve in testiranje
- september 2022: objava in promocija uporabe sistema SITIMUM

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Št. mladih uporabnikov sistema SITIMUM	0	3000	5000

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

Ukrep 2.2: Podpora nosilcu informiranja mladih

Opis ukrepa

Učinkovito informiranje je moč doseči le ob kontinuiranem delu, zato je pred pripravo platforme informiranja potrebno pridobiti nosilca za informiranje, ki vsakodnevno išče, analizira, obdeluje in objavlja relevantne informacije, ki se jih nato posreduje prek sistema SITIMUM. Dobrodošlo

bi bilo, da se izbere nosilca, ki bo lahko sodeloval že v procesu priprave rešitve za informiranje mladih.

Časovnica ukrepa

- december 2021: pričetek postopek identifikacije nosilca informiranja mladih
- februar 2022: izbran nosilec informiranja mladih
- januar 2024: vrednotenje procesa informiranja mladih
- januar 2027: vrednotenje procesa informiranja mladih
- januar 2030: vrednotenje procesa informiranja mladih

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Št. mladih uporabnikov sistema SITIMUM	0	3000	5000

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

Ukrep 2.3: Sistem podpore načrtovanju življenjske poti

Opis ukrepa

V okviru delovanja občinskega Sistema lokalne blaginje želimo razviti sistem podpore načrtovanju življenjske poti, ki bi z različnimi kanali (prek spleta, v živo v Pisarni lokalne blaginje) mladim posameznikom pomagal pri določanju korakov za doseg želja v procesu doseganja čim večje osebne avtonomije in samostojnosti. Želja je, da s časom uspemo omogočiti vse več točk avtonomije v Mestni občini Novo mesto. Odločitve o izobraževanju, karierni poti, kraju in okoliščinah bivanja, družbenem udejstvovanju, skrbi za zdravje so le ene od mnogih, ki nas vse spremljajo skozi mladost in tudi kasneje v življenju. Prave odločitve in konkretni odgovori na odprta vprašanja posameznika opremijo z znanjem in zaupanjem vase. Sistem bo predstavljal tudi ogrodje za individualizirano pripravo načrta do samostojnega in zadovoljnega življenja mladih v Mestni občini Novo mesto.

Časovnica ukrepa

- december 2022: vzpostavitev Pisarne lokalne blaginje
- december 2023: pripravljen sistem podpore načrtovanju življenjske poti
- januar 2024: zagon spletne rešitve, odprtje prijav na svetovanja in promocija ukrepa
- december 2025: vmesna evalvacija ukrepa
- december 2030: evalvacija ukrepa

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Št. pripravljenih načrtov na spletu	0	50	300
Št. obiskov v Pisarni	0	20	300

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Pisarna lokalne blaginje Mestne občine Novo mesto

IZOBRAŽEVANJE

Mladi se v izobraževalni sistem v veliki meri vključujejo z namenom pridobivanja znanj in veščin, s katerimi bodo konkurenčni na trgu dela. Izobraževanje razdelimo v dve skupini – formalno izobraževanje (predšolsko, osnovnošolsko, srednješolsko in visokošolsko) ter na neformalno izobraževanje. Da bi pridobili znanje in kompetence, so v določenem obsegu v formalno izobraževanje vključeni vsi mladi. Neformalno izobraževanje, ki ga največkrat izvajajo civilno-družbene organizacije ter zasebne institucije, s specifičnimi lastnostmi dopolnjuje formalno dimenzijo izobraževanja. Pri oblikovanju strategije za mlade smo snovalci želeli vplivati na izboljšanje možnosti za kakovostno formalno in neformalno izobraževanje na območju Mestne občine Novo mesto. Učinki izobraževanja, formalnega in neformalnega, so izrednega pomena za lokalni trg dela, lokalno gospodarstvo, sodelovanje, razumevanje in solidarnost med občani, zmanjševanje neenakosti in socialno vključenost občanov, družbeno-kulturne dejavnosti v lokalni skupnosti ter še za mnoge druge dimenzije življenja in delovanja. Če je mladim v lokalnem okolju omogočeno kakovostno izobraževanje in usposabljanje, je večja verjetnost, da bodo v svoji zreli dobi v lokalnem okolju tudi ostali in prispevali k njegovemu napredku.

Zastavljeni cilji na področju izobraževanja

3. Zgodnje odkrivanje talentov in interesov
4. Izboljšanje pogojev za razvoj terciarnega izobraževanja
5. Dvig kompetenc z neformalnim izobraževanjem

Opredeljeni ukrepi in aktivnosti na področju izobraževanja

CILJ 3: Zgodnje odkrivanje talentov in interesov

Ukrep 3.1: *Razvoj pristopa za identifikacijo interesov mladih in iskanje priložnosti na območju MONM*

Opis ukrepa

Z zgodnjim odkrivanjem talentov in interesov mladim omogočimo različne izkušnje, da se preizkusijo v veliko aktivnostih, dejavnostih in panogah – glede na njihove osebne preference. S tem dosežemo, da vse večji delež vsakokratne populacije izvaja informirane odločitve o svoji karierni poti, ki jo je predhodno potrebno podpreti z ustreznim izobraževanjem. Če bodo mladi posamezniki v vse večjem odstotku zadovoljni s svojimi osebnimi izbirami v mladosti, bodo zato tudi bolj zadovoljni v svojih kasnejših službah oziroma pri svojih profesionalnih aktivnostih in izpolnjeni v svojih izbranih poslanstvih. To vodi do vse več zadovoljnih občanov in občank. Z razvojem pristopa za identifikacijo interesov mladih in iskanje priložnosti na območju Mestne občine Novo mesto bomo mladim v podporo pri življenjskih odločitvah ter povečali možnost, da svojo življenjsko in karierno pot udeležijo na območju Mestne občine Novo mesto.

Časovnica ukrepa

- januar 2022: identifikacija načina izvedbe razvoja pristopa
- junij 2023: pričetek aktivnosti v okviru razvitega pristopa
- december 2025: evalvacija ukrepa
- december 2030: evalvacija ukrepa

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Št. vključenih mladih	0	100	350

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

Ukrep 3.2: Štipendiranje nadarjenih dijakov in študentov

Opis ukrepa

Gre za nadaljevanje uspešnega ukrepa prejšnje strategije, s katerim si obetamo podpreti izobraževalne procese nadarjenih posameznikov na srednješolski in visokošolski ravni v obliki štipendiranja. Izvaja se na podlagi razpisa in izbora omejenega števila kandidatov, pri čemer se upošteva uspehe in perspektivnost njihovih osebnih izbir za karierno pot. Podelijo se štipendije ali enkratne denarne pomoči v primeru odhoda na študij v tujino. V prihodnjem obdobju želimo z ukrepom nadaljevati.

Časovnica ukrepa

- Avgust 2021: razpis za izbiro kandidatov
- Avgust 2022: razpis za izbiro kandidatov
- Avgust 2023: razpis za izbiro kandidatov
- Avgust 2024: razpis za izbiro kandidatov
- Avgust 2025: razpis za izbiro kandidatov
- Avgust 2026: razpis za izbiro kandidatov
- Avgust 2027: razpis za izbiro kandidatov
- Avgust 2028: razpis za izbiro kandidatov
- Avgust 2029: razpis za izbiro kandidatov
- Avgust 2030: razpis za izbiro kandidatov

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Št. štipendistov	0	15	30
Št. prejemnikov enkratne pomoči	0	5	10

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

CILJ 4: Izboljšanje pogojev za razvoj terciarnega izobraževanja

Ukrep 4.1: Podpora ustanovitvi javne univerze

Opis ukrepa

Rezultati ankete so pokazali, da se večina mladih po koncu srednje šole ne odloči za nadaljevanje študija v Novem mestu. K temu botruje dejstvo, da pri nas ni smeri, ki bi jih zanimale, o ponujenih programih niso ustrezno informirani ali pa niso prepričani v samo kakovost študija pri nas. Z ustanovitvijo javne univerze bi se zagotovo nabor ustrežnejših študijskih programov povečal, ti pa bi lahko imeli tudi večjo veljavo na nacionalni ravni. V ta namen si bomo prizadevali izvajati spodbude za ustanovitev javne univerze v Novem mestu. Sinergije obstoja tovrstne organizacije v Novem mestu bi se, glede na izkušnje ostalih univerzitetnih mest, definitivno ustvarjale z gospodarstvom, lokalno skupnostjo ter bogatile družbeno dogajanje v občini.

Časovnica ukrepa

- od 2021: zagovorništvo ideji o ustanovitvi javne univerze v Novem mestu s strani države

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Ustanovitev javne univerze	0	1	1

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

Ukrep 4.2: Enotne, kontinuirane promocijske aktivnosti za študij v Novem mestu

Opis ukrepa

S predlaganim ukrepom odgovarjamo na izziv nepoznavanja možnosti za študij v Novem mestu med mladimi. Od podpore enotnim, kontinuiranim aktivnostim za študij v prestolnici Dolenjske si obetamo vse večjo prepoznavnost naše občine kot študentskega mesta, ki nudi priložnosti za pridobitev formalne izobrazbe s številnimi programi, uspešno povezanimi z novomeškim gospodarstvom. Pri izvedbi aktivnosti se bo potrebno opreti na vse možne obstoječe komunikacijske kanale, ki jih uporabljajo mladi in pripraviti mladim prijazne vsebine.

Časovnica ukrepa

- september 2021: priprava koncepta oglaševanja z vključevanjem deležnikov
- januar 2021: začetek promocije
- januar 2022: začetek promocije
- januar 2023: začetek promocije
- januar 2024: začetek promocije
- januar 2025: začetek promocije
- november 2025: evalvacija aktivnosti
- januar 2026: pričetek promocije
- januar 2027: pričetek promocije
- januar 2028: pričetek promocije
- januar 2029: pričetek promocije
- januar 2030: pričetek promocije

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Število redno in izredno vpisanih študentov	932	1200	1500

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

Ukrep 4.3: Spodbude projektom za razvoj obštudijskih dejavnosti

Opis ukrepa

Formalno izobraževanje predstavlja le del študijskega procesa. Za mlade ni nič manj pomembno udejstvovanje na obštudijskih dejavnostih, ki spodbujajo druženje med mladimi, krepijo športno in kulturno udejstvovanje ter mladinsko participacijo, ob vsem tem pa lahko mlade tudi neformalno izobražujejo. Skrb vzbujajoč podatek, ki ga je razkrila analiza ankete med mladimi, je, da se kar polovica vseh anketiranih še nikoli ni udeležila nobenega neformalnega izobraževanja. Le 8 % mladih meni, da je v Novem mestu na voljo dovolj neformalnih izobraževanj, vsi preostali pa so bodisi mnenja, da je teh premalo bodisi ne morejo oceniti. Kljub temu da je na voljo precej obštudijskih aktivnosti, je teh očitno še vedno premalo, mladi pa o njih niso ustrezno informirani. V ta namen si želimo podpreti mladinske in študentske organizacije, ki bodo organizirale različne obštudijske dejavnosti za študente, ki študirajo v Novem mestu.

Časovnica ukrepa

- oktober 2021: objava javnega poziva
- oktober 2022: objava javnega poziva
- oktober 2023: objava javnega poziva
- oktober 2024: objava javnega poziva
- oktober 2025: objava javnega poziva
- oktober 2026: objava javnega poziva
- oktober 2027: objava javnega poziva
- oktober 2028: objava javnega poziva
- oktober 2029: objava javnega poziva
- oktober 2030: objava javnega poziva

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Število izvedenih projektov	0	10	30
Število udeležencev	0	500	2000

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

Ukrep 4.4: Prizadevanje za gradnjo študentskega kampusa

Opis ukrepa

Z opravljeno analizo ankete med mladimi smo ugotovili, da večina teh meni, da je premalo pozornosti usmerjene na študente, študentska ponudba in institucije nasploh pa so precej razpršene in medsebojno neusklajene. Velik delež se jih za študij v Novem mestu ne odloča tudi zaradi želje po spoznavanju študentskega življenja, ki ga je trenutno pri nas precej težko izkusiti. V ta namen si bomo prizadevali za gradnjo študentskega kampusa, ki bi združeval vse študijske in obštudijske dejavnosti, mladim pa ponujal bivalno na eni in delovno okolje na drugi strani.

Časovnica ukrepa

- od 2021: zagovorništvo ideji o gradnji študentskega kampusa v Novem mestu

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Izgradnja študentskega kampusa	0	1	1

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

CILJ 5: Dvig kompetenc z neformalnim izobraževanjem

Ukrep 5.1: Razvoj sistema podpore za izvajanje Erasmus+MVA projektov in drugih mednarodnih projektov

Opis ukrepa

Mobilnost mladih prepoznavamo kot enega izmed bolj učinkovitih ukrepov, ki prispeva h krepitvi odgovornosti in neodvisnosti mladih. Z vzpostavljanjem priložnosti za učenje in aktivno državljanstvo mladi skozi mednarodne izkušnje neformalnega izobraževanja širijo svoja obzorja in pridobivajo medkulturne kompetence za uspešno vključevanje in delovanje v večkulturni družbi. Pri tem krepijo svoje ključne kompetence in samopodobo, kar prispeva k večjim zaposlitvenim možnostim ter aktivnejši vlogi pri vključevanju na različnih družbenih ravneh. Z ukrepom želimo opolnomočiti mladinske organizacije in organizacije za mlade v MONM, da spoznajo programe mednarodnih mobilnosti KU1, KU2 in KU3. Organizacijam bomo omogočili usposabljanja za uspešne prijave projektov na nacionalni agenciji. Posebno pozornost želimo nameniti ranljivim skupinam mladih, ki imajo zaradi osebnih okoliščin manj priložnosti za pridobivanje tovrstnih izkušenj, so pa izjemnega pomena za njihov razvoj in vključevanje (npr. mladi iz socialno šibkejšega okolja, mladi s težavami v izobraževalnem procesu, priseljenci ter mladi z zdravstvenimi težavami ipd.). Z ukrepom podpiramo sofinanciranje projektov in programov, ki omogočajo mobilnost mladih, in predvsem nevladne organizacije in druge institucije, ki vzpostavljajo pogoje za mednarodno mobilnost v lokalni skupnosti. Nevladne organizacije, ki že izvajajo tovrstne projekte, bi v mednarodna partnerstva in mreže vključile več drugih lokalnih organizacij, ki bodo omogočale mobilnost mladih, tako bo dobilo priložnost za sodelovanje večje število mladih.

Časovnica ukrepa

- oktober 2021: objava javnega poziva

- oktober 2022: objava javnega poziva
- oktober 2023: objava javnega poziva
- oktober 2024: objava javnega poziva
- oktober 2025: objava javnega poziva
- december 2025: evalvacija ukrepa
- oktober 2026: objava javnega poziva
- oktober 2027: objava javnega poziva
- oktober 2028: objava javnega poziva
- oktober 2029: objava javnega poziva
- oktober 2030: objava javnega poziva

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Št. mladih, vključenih v mednarodno mobilnost	50	200	300
Št. NVO in drugih organizacij, vključenih v mednarodna partnerstva in izvedbo mednarodne mobilnosti	5	10	15

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

Ukrep 5.2: Podpora prostovoljski dejavnosti mladih

Opis ukrepa

Prostovoljno delo razvija pri mladih kritičnost, odgovornost, aktivno državljanstvo ter razvoj kompetenc. V širšem družbenem kontekstu prostovoljstvo pri mladih spodbuja razmišljanje o solidarnosti in neenakostih v družbi ter jih skozi spoznavanje demokratičnih procesov spodbuja k aktivni vlogi in vključenosti pri sooblikovanju družbe. Z neformalnim izobraževanjem mladi pridobivajo izkušnje, informacije, znanja in spretnosti. Zaradi vsega navedenega si zato na ravni lokalne skupnosti želimo podpirati prostovoljno delovanje znotraj nevladnih organizacij s podporo kritju stroškov v okvirih, kot jih določa Zakon o prostovoljstvu. V okviru rednih javnih pozivov za sofinanciranje letnih programov dela in konkretnih projektov si obetamo prilagoditi sistem podeljevanja sredstev, upoštevajoč stroške, ki nastanejo s prostovoljnim delom, ter tako pospeševati prostovoljsko vključevanje v družbeno in društveno dogajanje v občini, ki ima že samo po sebi veliko sinergijskih učinkov za mlade.

Časovnica ukrepa

- oktober 2021: objava javnega poziva
- oktober 2022: objava javnega poziva
- oktober 2023: objava javnega poziva
- oktober 2024: objava javnega poziva
- oktober 2025: objava javnega poziva
- december 2025: evalvacija ukrepa

- oktober 2026: objava javnega poziva
- oktober 2027: objava javnega poziva
- oktober 2028: objava javnega poziva
- oktober 2029: objava javnega poziva
- oktober 2030: objava javnega poziva

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Št. aktivnih mladih prostovoljcev	200	300	500

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

ZAPOSLOVANJE

Omogočanje in spodbujanje ustreznih zaposlitvenih priložnosti ter lažjega prehoda na trg dela je ključnega pomena za socialno in ekonomsko osamosvajanje mladih, saj zaposlitev predstavlja enega izmed glavnih pogojev za prehod posameznika iz obdobja mladosti v obdobje odraslosti. Mladi z novim znanjem, prilagodljivostjo, odzivnostjo, kreativnostjo in željo po inovacijah ter delu predstavljajo visok delovni potencial ob zaključku formalnega izobraževanja. Ustrezna zaposlitev mladim omogoča finančno in socialno varnost, poklicni in osebni razvoj, doseganje življenjskih ciljev ter možnost krepitve socialne mreže. Mladim, ki so zaradi pomanjkanja formalnih delovnih izkušenj na trgu dela ranljivejši, pa hitrejši prehod k zaposlitvi pripomore tudi k večjemu splošnemu zadovoljstvu, boljšemu duševnemu zdravju ter k zmanjšanju socialne izključenosti.

Pri oblikovanju strategije smo snovalci upoštevali lokalne potrebe z namenom hitrejšega organiziranega prehoda iz izobraževalnega sistema na trg dela. Ukrepi so bili namenjeni izboljšanju informiranosti o pridobivanju prvih delovnih izkušenj, podpori obstoječih projektov in programov, ki omogočajo krepitev zaposlitvenih in življenjskih kompetenc v skladu s potrebami lokalnega trga dela ter spodbujanju ustanavljanja novih delovnih mest in modelov podjetij za mlade, ki lahko pomembno vplivajo na kakovost delovnega in zasebnega življenja ter napredku v lokalnem okolju.

Zastavljeni cilji na področju zaposlovanja

6. Vzpostavitev okvirja za lažje pridobivanje izkušenj
7. Predstavitev potreb zaposlovalcev
8. Zvišanje zaposljivosti in zaposlenosti mladih

Opredeljeni ukrepi in aktivnosti na področju zaposlovanja

CILJ 6: Vzpostavitev okvirja za lažje pridobivanje izkušenj

Ukrep 6.1: Platforma znanja in kompetenc

Opis ukrepa

Mnogi mladi se kljub nekaterim že pridobljenim kompetencam soočajo s situacijo, ko zaradi pomanjkanja formalnih izkušenj ne dobijo priložnosti za delo, izkušnje pa formalno težko pridobivajo, če jim nihče ne ponudi priložnosti. Kot skupnost zato želimo podpreti mlade in z ozaveščanjem delodajalcev povečati pomen neformalno pridobljenih izkušenj in kompetenc na eni strani, na drugi strani pa omogočiti mladim, da te neformalno pridobljene kompetence aktivno ponudijo na skupni platformi znanja in kompetenc ter jim tako omogočiti lažji stik z vsemi tistimi, ki te kompetence iščejo.

Časovnica ukrepa

- marec 2022: konceptualizacija platforme
- junij 2023: objava platforme in promocija

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Vzpostavljena platforma	0	1	1

Št. vključenih mladih v platformo	0	50	200
-----------------------------------	---	----	-----

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Zavod Novo mesto

Ukrep 6.2: Podpora zaposlovanju v javnem sektorju in nevladnih organizacijah z mentorstvom

Opis ukrepa

Mladim iskalcem zaposlitve, predvsem mladim iskalcem prve zaposlitve, želimo omogočiti zaposlitve za dvig kompetenc za lažji in konkurenčnejši vstop na trg delovne sile. Javne in nevladne organizacije bomo spodbujali k izvajanju ukrepov aktivne politike zaposlovanja za mlade ter drugih vrst zaposlitev, pri tem pa jim bomo omogočili podporo za izvajanje mentorstva mladim za kakovostno pridobivanje znanj in kompetenc. Primarni cilj ni zaposlitev v nevladnem sektorju (ni pa izključeno, da mladi svoje poslanstvo prepoznajo tam), temveč pridobitev znanj, izkušenj in kompetenc za lažje in hitrejše zaposlovanje. Nevladni sektor bo tako postal učno polje za mlade Novomeščanke in Novomeščane. Mladinske organizacije in organizacije za mlade bomo spodbujali k uporabi ukrepov aktivne politike zaposlovanja na Zavodu za zaposlovanje (javna dela, delovni preizkus, usposabljanje na delu, zaposlovanje mladih ...) ter nudili podporo pri prijavi razpisov.

Časovnica ukrepa

- oktober 2021: izvedba javnega poziva za razvite ukrepe aktivne politike zaposlovanja
- marec 2022: pripravljen podporni okvir za prijave na razpise nevladnih organizacij
- oktober 2022: izvedba javnega poziva za razvite ukrepe aktivne politike zaposlovanja
- oktober 2023: izvedba javnega poziva za razvite ukrepe aktivne politike zaposlovanja
- oktober 2024: izvedba javnega poziva za razvite ukrepe aktivne politike zaposlovanja
- oktober 2025: izvedba javnega poziva za razvite ukrepe aktivne politike zaposlovanja
- oktober 2026: izvedba javnega poziva za razvite ukrepe aktivne politike zaposlovanja
- oktober 2027: izvedba javnega poziva za razvite ukrepe aktivne politike zaposlovanja
- oktober 2028: izvedba javnega poziva za razvite ukrepe aktivne politike zaposlovanja
- oktober 2029: izvedba javnega poziva za razvite ukrepe aktivne politike zaposlovanja
- oktober 2030: izvedba javnega poziva za razvite ukrepe aktivne politike zaposlovanja

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Vključenih mladih v zaposlitve v javnem in nevladnem sektorju	0	5	20

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

Ukrep 6.3: Pripravnštva in prakse v širšem občinskem javnem sektorju

Opis ukrepa

Dijakom in študentom iz MONM želimo omogočiti prakse in pripravništva v javnih in zasebnih zavodih ter mladinskih društvih. Mladim želimo omogočiti kakovostne prakse in pripravništva

z usposobljenimi mentorji. Mladi skozi pripravništva in mentorstva v lokalnem okolju pridobivajo izkušnje, znanja in kompetence za hitrejši in konkurenčnejši vstop na trg delovne sile. Mladim omogočamo izvajanje praks in pripravništev v lokalnem okolju z željo, da se v lokalnem okolju tudi zaposlijo.

Časovnica ukrepa

- januar 2022: priprava analize izvedbe pripravništev in prakse v širšem občinskem javnem sektorju
- maj 2022: priprava aktivnosti za spodbujanje pripravništev in praks in izvedba le-teh
- december 2025: evalvacija izvajanja pripravništev in praks
- december 2030: evalvacija izvajanja pripravništev in praks

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Vključenih dijakov in študentov na prakso v enem letu	0	50	150
Vključenih dijakov in študentov na pripravništvo v enem letu	0	20	100
Število usposobljenih mentorjev	0	10	40

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

CILJ 7: Predstavitev potreb zaposlovalcev

Ukrep 7.1: Aktualno predstavljane potreb trga dela

Opis ukrepa

Mladi se pri vključitvi na trg dela soočajo z mnogo ovirami. Ena izmed njih je nepoznavanje ponudb zaposlovalcev in vzpostavljanja stika med delodajalci in mladimi iskalci zaposlitve. Da bi olajšali ta prehod, je treba povečati pretok informacij med ponudniki in iskalci, ki je prilagojen predvsem mladim in njihovem načinu iskanja zaposlitve, ter omehčati način vstopa na trg dela z drugačnimi oblikami prisostvovanja v delovnem procesu. Oblikovati želimo mladim prijazne predstavitve možnosti zaposlovanja v Mestni občini Novo mesto in jih o teh možnostih pravočasno informirati – le-te lahko vplivajo na odločitev za izobraževanje in tudi karierno pot. Pristop priprave aktivnosti tega ukrepa bo participatoren z vključevanjem relevantnih deležnikov, s katerimi bomo pripravili dogodke, spletne predstavitve in tudi kontinuirane programe.

Časovnica ukrepa

- april 2022: priprava analize zaposlovalskih profilov novomeških podjetij
- september 2022: priprava akcijskega načrta izvajanja aktivnosti ukrepa
- december 2025: evalvacija učinkov aktivnosti
- december 2030: evalvacija učinkov ukrepa

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
% zadovoljnih s ponudbo delovnih mest	20	30	50

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Razvojno izobraževalni center Novo mesto

Ukrep 7.2: Poslovni izzivi podjetij/organizacij, na katere odgovarjajo mladi

Opis ukrepa

Mladi lahko s svojo inovativnostjo in željo po ustvarjanju pripomorejo k razvoju podjetij v regiji, za to pa potrebujejo primeren mentorski okvir, ki jim bo v pomoč pri realizaciji idej. Na drugi strani pa podjetja zelo dobro poznajo svoje poslovno področje in lahko ustvarjalnost mladih usmerijo k reševanju konkretnih vprašanj s svojega področja. V ta namen bi vzpostavili okvir, v sklopu katerega bodo podjetniki definirali izzive, mladi pa jih poskušali čim bolje rešiti. V tem okviru bo nastal nagradni natečaj za nove in inovativne rešitve, ki bi ga ponavljali na letni ravni, s čimer bi se bolje vključili v letni cikel izobraževanja in tako dali enako priložnost sodelovanja vsem generacijam mladih.

Časovnica ukrepa

- oktober 2022: vzpostavitev in izvedba prvega natečaja
- oktober 2023: izvedba natečaja
- oktober 2024: izvedba natečaja
- oktober 2025: izvedba natečaja
- oktober 2026: izvedba natečaja
- oktober 2027: izvedba natečaja
- oktober 2028: izvedba natečaja
- oktober 2029: izvedba natečaja
- oktober 2030: izvedba natečaja
- december 2030: evalvacija ukrepa

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Število udeleženi podjetij	5	10	30
Število udeleženi mladih	50	200	500

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Razvojni center Novo mesto

CILJ 8: Zvišanje zaposljivosti in zaposlenosti mladih

Ukrep 8.1: Programi karijerne orientacije

Opis ukrepa

Smisel karierne orientacije je sistematično razvijanje kompetenc načrtovanja in vodenja kariere, katere temelj je karierna pismenost posameznika, kar pomeni, da zna na osnovi poznavanja lastnih sposobnosti, osebnosti lastnosti, značilnosti, interesov, talentov in želja ter potreb na trgu sam načrtovati in upravljati svojo kariero ter s najti ustrezno zaposlitev zase. Mladim želimo omogočiti orodja za načrtovanje in vodenje lastne karierne poti v smeri zastavljenih ciljev.

Časovnica ukrepa

- januar 2022: analiza dobrih praks z uvedbo orodij za načrtovanje kariere
- april 2022: priprava predlogov orodij in akcijskega načrta uvedbe orodij
- januar 2023: pričetek izvajanja programov

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
% mladih, ki se želijo zaposliti v Novem mestu	56	60	75

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Razvojno izobraževalni center Novo mesto

Ukrep 8.2: Predstavitev ponudb za delo

Opis ukrepa

Aktivno iskanje kakovostnih kadrov je pristop mnogih podjetij, hkrati pa je med mladimi vseeno moč zaznati izraženo pomanjkanje priložnosti za srečevanje s potencialnimi delodajalci. Bodisi v živo bodisi spletno si z ukrepom obetamo, da bomo povečali možnosti za stik med delodajalci in mladimi iskalci zaposlitve.

Časovnica ukrepa

- januar 2022: analiza dobrih praks na področju predstavitev ponudb delovnih mest
- april 2022: priprava akcijskega načrta za izvajanje ukrepa
- januar 2023: začetek izvajanja programov

Kazalniki ukrepa:

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
% zaznanega izboljšanja ponudbe delovnih mest	27	30	50

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Razvojno izobraževalni center Novo mesto

Ukrep 8.3: Okvir podpore samozaposlovanju mladih

Opis ukrepa

Ukrep podpore samozaposlovanju mladih bo prinesel rezultate, če bodo aktivnosti na tem področju smiselne, jasne in predvsem dobro predstavljene ciljni skupini, ki so jim aktivnosti namenjene. S tem v mislih si želimo vzpostaviti močnejšo mrežo deležnikov, ki bi mlade podprla pri samostojni poti na območju Mestne občine Novo mesto. Akcijski načrt mreže deležnikov je tisti, ki bo vzpostavil in vzdrževal okvir podpore ob rednem evalviranju uspehov in predlagal izboljšave na izvedbeni ravni. Izhajajoč iz praks od drugod, povratnih informacij podjetnikov in mladih, je treba pripraviti fleksibilen okvir podjetniških idej, kar bi v naslednjih desetih letih pomenilo tudi več uresničenih poslovnih priložnosti za mlade ter višji odstotek mladih, ki se odločijo za samostojno pot.

Časovnica ukrepa

- januar 2022: priprava analize obstoječih aktivnosti in pregled praks od drugod
- marec 2022: priprava okvirja podpore
- december 2022: vzpostavljeni pogoji za delovanje deležnikov
- januar 2023: začetek izvajanja aktivnosti v okviru podpore
- december 2025: evalvacija ukrepa
- december 2030: evalvacija ukrepa

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Št. novo ustanovljenih podjetij	0	10	30

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Razvojni center Novo mesto

BIVANJSKE RAZMERE

Bivanjske razmere mladih so posebno področje javnih mladinskih politik in so lahko v mnogih ostalih segmentih doseganja avtonomije mladih ključni faktor za doseganje samostojnosti in avtonomnosti mladega posameznika. Zato se, tudi glede na pregled ukrepov ostalih slovenskih občin, le-ti vrtijo okoli pozitivne diskriminacije mladih (do 29. leta) ter mladih družin (do 35. leta).

Temu pritrjujejo tudi rezultati ankete (Priloga 1), ki smo jo med mladimi izvedli konec leta 2020. Zato smo si na področju bivanjskih razmer lahko zastavili konkreten cilj in ukrepe, s katerimi si bomo prizadevali omogočiti lažjo dostopnost do stanovanj mladim in mladim družinam.

Mladi, na katere polagamo svojo prihodnost na vseh življenjskih področjih, potrebujejo čim več podpore, saj lahko ob njihovem osamosvajanju predpostavimo, da so jim na voljo omejena sredstva in resursi. V interesu lokalne skupnosti pa mora biti, da čim več mladih zadrži v domačem okolju oziroma jih privabi v svoje okolje ter jih podpre pri uresničevanju njihovih potreb in doseganju osebnih ciljev.

Zastavljeni cilj na področju bivanjskih razmer

9. Povečanje dostopnosti stanovanj za mlade

Opredeljeni ukrepi in aktivnosti na področju bivanjskih razmer

CILJ 9: Povečanje dostopnosti stanovanj za mlade

Ukrep 9.1: Opredelitev skupin mladi in mlade družine kot posebnih kategorij v razpisu za podelitev neprofitnih najemniških stanovanj

Opis ukrepa

Ob vsakokratni pripravi razpisa za podelitev razpoložljivih neprofitnih najemniških stanovanj je kategorija »mladi in mlada družina« opredeljena kot kriterij, ki prijavitelju prinese dodatne točke. S tem omogočimo, da se mladi osamosvojijo in zmanjšajo finančno obremenitev, ki jo mladim posameznikom na začetku ustvarjanja boljših pogojev zase in svojo družino prinaša najem stanovanja na trgu.

Časovnica ukrepa

- 2. polovica 2021: izvedba občinskega razpisa za podelitev neprofitnih najemniških stanovanj
- do 2026: izvedba razpisa za podelitev neprofitnih najemniških stanovanj v sklopu novogradenj na Brodu in v Podbrezniku

(Ostale razpise se razpiše glede na razpoložljivost neprofitnih najemniških stanovanj.)

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Št. mladih oz. mladih družin, prijavljenih na razpise	0	20	50
Št. mladih, izbranih na razpisih	0	20	50

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

Ukrep 9.2: Razpis za dodelitev namenskih najemniških stanovanj za mlade in mlade družine

Opis ukrepa

Mestna občina Novo mesto razpolaga z manjšim številom nepremičnin, ki pa so različnih tipov in velikosti. Z razpisom za najem stanovanj namensko za mlade in mlade družine jim omogočimo dostop do fonda najemniških stanovanj na posameznih območjih občine.

Časovnica ukrepa

- 2. polovica 2022: izvedba občinskega razpisa za podelitev najemniških stanovanj za mlade in mlade družine na Glavnem trgu
- do 2026: izvedba razpisa za podelitev najemniških stanovanj za mlade in mlade družine v sklopu novogradenj na Brodu in v Podbrezniku

(Ostale razpise se razpiše glede na razpoložljivost najemniških stanovanj.)

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Št. razpoložljivih stanovanj za mlade in mlade družine	0	10	30

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

Ukrep 9.3: Subvencioniranje obrestne mere za stanovanjska posojila mladih in mladih družin

Opis ukrepa

Z ukrepom želimo omiliti tveganje, ki ga prinaša praviloma dolgoročnejši najem stanovanjskega posojila. Mladi in mlade družine za dolgoročno rešitev stanovanjskega vprašanja namreč pogosto najemajo stanovanjska posojila, zato velja vse, ki se odločijo za stalno bivanje v Mestni občini Novo mesto, podpreti tudi pri financiranju in/ali rekonstrukcije nepremičnine.

Časovnica ukrepa

- oktober 2021: umestitev proračunske postavke v proračun 2022
- december 2022: izvedba javnega poziva za leto 2023
- december 2023: izvedba javnega poziva za leto 2024
- december 2024: izvedba javnega poziva za leto 2025
- december 2025: izvedba javnega poziva za leto 2026
- januar 2026: evalvacija javnega poziva
- december 2026: izvedba javnega poziva za leto 2027
- december 2027: izvedba javnega poziva za leto 2028
- december 2028: izvedba javnega poziva za leto 2029
- december 2029: izvedba javnega poziva za leto 2030
- december 2030: izvedba javnega poziva za leto 2031

Kazalniki ukrepa:

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Št. podeljenih subvencij	0	20	50

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

Ukrep 9.4: Subvencioniranje komunalnega prispevka za mlade in mlade družine

Opis ukrepa

Ukrep subvencioniranja komunalnega prispevka za mlade in mlade družine prav tako kot subvencioniranje obrestne mere ob najemu stanovanjskega posojila pomeni dobrodošlo spodbudo pri odločitvi mladih oziroma mladih družin za gradnjo ali rekonstrukcijo stanovanj v Mestni občini Novo mesto. S tem to družbeno skupino pozitivno obravnavamo ter podpremo.

Časovnica ukrepa

- oktober 2021: umestitev proračunske postavke v proračun 2022
- december 2022: izvedba javnega poziva za leto 2023
- december 2023: izvedba javnega poziva za leto 2024
- december 2024: izvedba javnega poziva za leto 2025
- december 2025: izvedba javnega poziva za leto 2026
- januar 2026: evalvacija javnega poziva
- december 2026: izvedba javnega poziva za leto 2027
- december 2027: izvedba javnega poziva za leto 2028
- december 2028: izvedba javnega poziva za leto 2029
- december 2029: izvedba javnega poziva za leto 2030
- december 2030: izvedba javnega poziva za leto 2031

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Št. podeljenih subvencij	0	10	30

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

Ukrep 9.5: Razvoj mehanizma solastniškega pridobivanja lastniškega stanovanja v okviru novih investicijskih projektov

Opis ukrepa

V okviru novih investicijskih projektov izgradnje oziroma rekonstrukcije stanovanj želimo vzpostaviti mehanizem, s katerim bi občanom in občankam omogočili pridobitev solastniškega deleža v lastniškem stanovanju, ki bi bilo izključno za njihovo uporabo. Solastništvo bi si delili z Mestno občino Novo mesto, ki bi z izvedbo ukrepa mladim in mladim družinam olajšala dostop do njihovih stanovanj po nižji ceni, mehanizem pa bi na nepremičninski trg deloval

nevtravno, saj lastniških deležev solastniki ne bi mogli prodati drugače kot po vrednosti, ki so jo za solastništvo vplačali. Gre za v tujini preverjen model, s katerim povečujemo fond kakovostnih nepremičnin, primerno zasnovanih za sodobno bivanje, ki pa so finančno dostopnejše in pomenijo dodatno dimenzijo varnosti z vzpostavitvijo solastništva lokalne skupnosti in občana/občanke z družino.

Časovnica ukrepa

- januar 2022: priprava načrta za vzpostavitev okvirja delovanja mehanizma
- januar 2027: vseljeni prvi solastniki v pilotni projekt

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Št. vzpostavljenih solastništev mladih oz. mladih družin	0	0	5

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

Ukrep 9.6: Obnova stanovanj zasebnih lastnikov v zameno za omogočanje podnajema stanovanj mladim in mladim družinam

Opis ukrepa

Ob zavedanju problematike nedostopnosti primernih stanovanj za najem na območju občine, želimo z ukrepom širiti število najemniških stanovanj, ki so posameznikom na voljo na trgu. Ciljno se usmerjamo v vzpodbujanje lastnikov praznih stanovanj, primernih za oddajo v najem, in sicer z izvedbo prenove v zameno za to, da mladim in mladim družinam omogočijo časovno omejen najem prenovljenega stanovanja pod pogoji, določenimi z razpisom za oddajo stanovanj v najem. Mladim in mladim družinam je tako na voljo več najemniških stanovanj po ugodnejših cenah, lastnikom dotlej praznih nepremičnin, ki jih niso bili zmožni prenoviti, pa omogočimo, da po določenem obdobju sami vstopijo na najemniški trg kot najemodajalci in se morebiti z dosedanjimi najemniki (ki stanovanje najemajo glede na izveden občinski razpis) dogovorijo za podaljšanje najema ali pa stanovanje oddajo komu drugemu.

Časovnica ukrepa

- januar 2022: priprava javnega poziva za lastnike stanovanj
- januar 2023: objava razpisa za dodelitev prenovljenih stanovanj v najem
- maj 2023: vselitev prvih najemnikov

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Št. oddanih stanovanj	0	2	7

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

- Mestna občina Novo mesto

Ukrep 9.7: Subvencioniranje najemnine mladim in mladim družinam

Opis ukrepa

Z ukrepom želimo mladim in mladim družinam omogočiti lažji najem stanovanja na trgu in tako pozitivno vplivati na njihovo osamosvajanje in odgovorno rešitev stanovanjskega izziva. Subvencijo pridobijo lahko vsi mladi oz. mlade družine iz MONM oz. tisti, ki se ob sklenitvi najemne pogodbe stalno prijavijo v MONM. Višina subvencije je vezana na kvadratni meter najetega stanovanja in je neodvisna od višine dogovorjene najemnine z najemodajalcem.

Časovnica ukrepa

- januar 2022: objava javnega poziva za mlade in mlade družine
- januar 2023: objava javnega poziva za mlade in mlade družine
- januar 2024: objava javnega poziva za mlade in mlade družine
- januar 2025: objava javnega poziva za mlade in mlade družine
- januar 2026: objava javnega poziva za mlade in mlade družine
- januar 2027: objava javnega poziva za mlade in mlade družine
- januar 2028: objava javnega poziva za mlade in mlade družine
- januar 2029: objava javnega poziva za mlade in mlade družine
- januar 2030: objava javnega poziva za mlade in mlade družine

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Št. podeljenih subvencij	0	10	40

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa:

Mestna občina Novo mesto

ZDRAVJE IN DOBRO POČUTJE

Zdravje je stanje popolne telesne, duševne in socialne blaginje. Z ukrepi si želimo vplivati na odločitve mladih za zdrav življenjski slog s poudarkom na spodbujanju duševnega in spolnega zdravja, športa, telesne dejavnosti in zdravega načina življenja ter preprečevanju in zdravljenju poškodb, motenj prehranjevanja, odvisnosti in zlorabe drog.

Zdravje nikakor ni domena le zdravstvenega sektorja, pač pa vseh okolij, kjer mladi živijo, delajo, se učijo, družijo. Na pogoje v teh okoljih ne vplivajo le zdravstvena politika, ampak tudi druge javne politike in mladi sami. Poleg tega so mladi skupina prebivalcev, ki s skrbjo za lastno zdravje vplivajo tudi na zdravje svojih potomcev, kar je pomembno z vidika zagotavljanja zdravja v prihodnosti. Analiza ankete Mestne občine Novo mesto za mlade posameznike je pokazala, da je povprečen dan mladega posameznika sestavljen tako, da največ časa porabijo za spanje, potem za šolo ali fakulteto, sledijo prosti čas, služba, učenje in šport. S športom se občasno ukvarja 40 % vprašanih, 36 % redno in 24 % se s športom sploh ne ukvarja. Zato so ukrepi na tem področju namenjeni spodbujanju rekreativnega športa med mladimi, vzpostavitev opremljenih zunanjih športnih površin (npr. naprave za ulično vadbo – »street workout«), ki so dostopne vsem občanom in občankam. Iz ankete izhaja, da je za marsikaterega mladega vadba v društvih predraga, da ni dovolj brezplačnih prostorov za vadbo, da nima skupine, v katero bi se vključil ali pa ne najde športa, s katerim bi se ukvarjal. Tisti, ki se z rekreativno vadbo že ukvarjajo, uporabljajo za vadbo številne objekte, kot so ŠRC Loka, Stadion Portoval, teniška igrišča, velodrom, ali gozdne površine na različnih lokacijah po občini. Po mnenju mladih, ki so ga podali v anketi, je treba zunanje objekte posodobiti, npr. v največjem športno-rekreacijskem objektu na Loki obnoviti tekaško stezo, nogometno igrišče, postaviti garderobe, pitnike, urediti osvetljavo, ki bi omogočila treniranje tudi v večernih urah, postaviti mize za družabne igre itn. Pogrešajo tudi možnosti za drugačne športe, kot sta rolkarski park ali dostopna plezalna stena. Športna vadba lahko v določeni meri deluje kot sprostitelj in antistres, mladim daje možnost za samoizražanje, pomaga jim graditi samozavest, doživeti občutke uspešnosti, ustvarjati medsebojne odnose in pomaga vključiti se v družbo. Ti pozitivni učinki jim pomagajo, da se uprejo tveganjem in škodi, nastali zaradi zahtevnosti, tekmovalnosti, stresa in sedečega načina življenja, ki je zelo pogosto prisoten v življenju mladih. Gibanje in šport koristita tudi pri osvajanju preostalih zdravih načinov obnašanja, kot so na primer izogibanje tobaku, alkoholu, uporabi drog in nasilnemu vedenju, premalo gibanja in športa v otroštvu pa lahko botruje težavam z zdravjem kasneje v življenju. Šport bi lahko označili kot živahno telesno dejavnost, ki vključuje tekmovanje s samim sabo, s sočlovekom ali soočanje z naravnimi silami z namenom raziskati meje lastnih zmožnosti bodisi za zabavo, užitek ali razvedrilo.

Zastavljeni cilj na področju zdravja in dobrega počutja

- 10. Spodbujanje telesne aktivnosti
- 11. Ozaveščanje o zdravem načinu življenja
- 12. Višji občutek varnosti

Opredeljeni ukrepi in aktivnosti na področju zdravja in dobrega počutja

CILJ 10: Spodbujanje telesne aktivnosti

Ukrep 10.1: Popularizacija uporabe prosto dostopnih lokacij in športnih rekvizitov med mladimi

Opis ukrepa

V Mestni občini Novo mesto je poleg pokritih športnih objektov tudi veliko urejenih zunanjih športnih površin, ki nudijo možnost brezplačne rekreacije vsem starostnim skupinam občanov. Opremljena so za igranje košarke, klasične odbojke, odbojke na mivki, nogometa, rokometa, teka, itn. V zadnjih letih MONM vlaga sredstva v obnovo igrišč in opremljanje igrišč z vadbenimi napravami. Le-te se nahajajo na javnih igriščih v lasti občine, na šolskih igriščih, ki so dostopna v popoldanskih urah vsem občanom, ob srednjih šolah, ali v sklopu otroških igrišč. Da bomo mlade lažje obveščali o možnostih za vadbo, bomo pripravili seznam igrišč in vadbenih naprav, na igrišča (ki tega nimajo) bomo namestili obvestilne table z opisom naprave in navodili za uporabo. Še naprej bomo nadaljevali s postavljanjem vadbenih naprav, da bodo dostopne mladim v vseh mestnih in primestnih krajevnih skupnostih. S pomočjo informacijskih kanalov bomo poskušali doseči mlade, da bodo bolje obveščeni o možnostih zunanje rekreacije. Poseben poudarek bo namenjen urejanju površin za mlade izven Novega mesta, ki jim okoliščine onemogočajo dostop do športnih površin v mestu (prevelika razdalja, onemogočen prevoz ...). S športnimi in drugimi društvi bomo pripravili dejavnosti z različnimi vsebinami, na katerih bomo skupaj s trenerji in športniki mladim pokazali pravilno uporabo naprav, jih spodbujali k vadbi in obveščali o učinkih redne vadbe na njihovo življenje. Projekt bo prispeval k samoorganiziranju mladih na področju športa, MONM pa bo nudila podporo tistim, ki znajo nagovoriti ustrezno število mladih k aktivnemu in kontinuiranemu ukvarjanju s športom.

Časovnica ukrepa

- december 2021: namestitev novih vadbenih naprav na 4 igriščih v 4 krajevnih skupnostih (od tega 3 krajevne skupnosti vadbenih naprav so sedaj niso imeli)
- april 2022: opravljen ogled vseh igrišč, pripravljen seznam igrišč z vadbenimi napravami ali drugo opremo za izvajanje športne rekreacije
- december 2022: namestitev tabel z navodili za uporabo na igriščih, ki že imajo naprave postavljene
- december 2025: namestitev naprav ali druge opreme v naslednjih 4 krajevnih skupnostih, skupaj s tablam z navodili za uporabo
- december 2030: vse krajevne skupnosti v MONM imajo vsaj eno igrišče, na katerem so postavljene vadbene naprave

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Število krajevnih skupnosti z vadbenimi napravami	12	19	23
Število mladih uporabnikov	100	1000	3000

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Zavod Novo mesto

Ukrep 10.2: Organizacija sezonskih mladinskih rekreativnih tekmovanj v več panogah

Opis ukrepa

Organizirali bomo sezonska tekmovanja po vzoru Delavskih športnih iger, ki bodo potekala skozi celo leto, razdeljena na jesenski in spomladanski del. Vzpostavili bomo sistem tekmovanj v različnih športnih panogah, do leta 2030 bodo potekala tekmovanja v priljubljenih športnih disciplinah v jesenskem delu in spomladanskem delu. Na koncu sezone bo razglašen naj kolektiv/naj športnik mladinskih tekmovanj, ampak ne zaradi tekmovalnega uspeha, temveč bo štela predvsem udeležba na tekmovanjih. Za organizacijo tekmovanj in zbiranje prijav bo skrbel Zavod Novo mesto, ki jih bo izvajal v sklopu programa športne rekreacije. Mladi se bodo vključili v tekmovanja ne glede na fizične zmožnosti ali socialni status, saj bodo brezplačna in tako dostopna vsem. Mladi bodo spoznavali športne panoge in discipline, razvijali svoje telesne sposobnosti, krepili zdravje, samozavest, ozaveščali pomen redne telesne vadbe, obenem se bodo lahko spoznavali in družili z drugimi mladimi in kakovostno preživljali svoj prosti čas.

Časovnica ukrepa

- maj 2022: pripravljen sistem tekmovanj, športnih disciplin, objektov, prijav na tekmovanja
- september 2022: začetek prvih tekmovanj
- junij 2023: zaključek prve sezone tekmovanj, 1. razglasitev naj mladega rekreativnega športnika/kolektiva
- september 2024: izvedba tekmovanj
- september 2025: izvedba tekmovanj
- september 2026: izvedba tekmovanj
- september 2027: izvedba tekmovanj
- september 2028: izvedba tekmovanj
- september 2029: izvedba tekmovanj
- september 2030: izvedba tekmovanj

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Število tekmovanj/število športnih panog	0	6	12
Število udeležencev	100	500	1000

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Zavod Novo mesto

CILJ 11: Ozaveščanje o zdravem načinu življenja

Ukrep 11.1: Večletna kampanja ozaveščanja o zdravem načinu življenja

Opis ukrepa

Zdrav način življenja je vrednota, ki je v javnem interesu Mestne občine Novo mesto in je prepoznana kot ključna usmeritev razvoja kakovosti bivanja na območju MONM v strateškem obdobju 2021–2030. Sestavljena je iz mnogih komponent, tako fizičnega kot tudi in predvsem duševnega zdravja mladih prebivalcev Novega mesta. Namen ukrepa je mlade informirati in izobraziti o pomenu skrbi za lastno zdravje, kar je možno doseči s ciljnim sistemskimi

izobraževalnimi programi za mlade in podporo lokalnim medijem pri informiranju in promociji zdravega načina življenja.

Časovnica ukrepa

- december 2021: priprava strateškega dokumenta s področja zdravega načina življenja s sodelovanjem in podporo ključnih javnih zavodov in NVO
- januar 2022: pričetek implementacije pripravljenih predlogov v prakso in začetek izvedbe predlaganih aktivnosti
- december 2022: evalvacija aktivnosti, širitev predlaganih aktivnosti
- december 2025: evalvacija aktivnosti, prilagoditve
- december 2030: evalvacija ukrepa

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Št. uveljavljenih aktivnosti	0	10	15
Število vključenih mladih	0	1000	3000

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

Ukrep 11.2: Usmerjanje občinskih razpisov v pokrivanje tem zdravih navad

Opis ukrepa

Za izboljšanje splošne zdravstvene slike mladih prebivalcev novomeške občine so med pomembnejšimi tudi preventivni programi na temo zdravih navad, ki jih izvajajo organizacije s tega področja. Poleg razpisnih sredstev, ki jih Mestna občina Novo mesto nameni organizacijam, ki preventivne programe izvajajo redno in dlje časa, pa so pomembne tudi vsebine, ki jih kot potrebne prepoznava aktivni posamezniki v lokalni skupnosti, a jih zaradi pomanjkanja sistemske podpore marsikdaj ne morejo udeležiti. Namen ukrepa je povečanje podpore institucionalnim, nevladnim in samoiniciativnim projektom s področja zdravega načina življenja.

Časovnica ukrepa

- oktober 2021: izvedba javnega poziva za sofinanciranje programov in aktivnosti
- oktober 2022: izvedba javnega poziva za sofinanciranje programov in aktivnosti
- oktober 2023: izvedba javnega poziva za sofinanciranje programov in aktivnosti
- oktober 2024: izvedba javnega poziva za sofinanciranje programov in aktivnosti
- oktober 2025: izvedba javnega poziva za sofinanciranje programov in aktivnosti
- oktober 2026: izvedba javnega poziva za sofinanciranje programov in aktivnosti
- oktober 2027: izvedba javnega poziva za sofinanciranje programov in aktivnosti
- oktober 2028: izvedba javnega poziva za sofinanciranje programov in aktivnosti
- oktober 2029: izvedba javnega poziva za sofinanciranje programov in aktivnosti
- oktober 2030: izvedba javnega poziva za sofinanciranje programov in aktivnosti

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Število podprtih programov organizacij s področja zdravega načina življenja	0	10	20
Število podprtih samoiniciativnih projektov s področja zdravega načina življenja	0	5	10

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa:

Mestna občina Novo mesto

Ukrep 11.3: Vzpostavitev centra za duševno zdravje za otroke in mladostnike

Opis ukrepa

Poleg preventivnih so za izboljšanje kakovosti duševnega zdravja otrok in mladine potrebni tudi kurativni programi in projekti. V ta namen je vzpostavitev centra za duševno zdravje, kjer lahko otroci in mladi v varnem okolju naslovijo svoje potrebe s področja duševnega zdravja, ključnega pomena. Center, ki na enem mestu združuje kurativne programe in jih prepleta s preventivnimi vsebinami, tako služi kot vstopna točka in zbirno mesto za vse mlade, ki potrebujejo kakovostno pomoč za izboljšanje duševnega zdravja.

Časovnica ukrepa

- november 2021: oblikovanje predloga za vzpostavitev regijskega centra za duševno zdravje s sodelovanjem ključnih deležnikov
- marec 2023: vzpostavitev centra za duševno zdravje in zagon dejavnosti; informiranje lokalne skupnosti
- december 2025: evalvacija ukrepa
- december 2030: evalvacija ukrepa

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Vzpostavitev centra za duševno zdravje	0	1	1
Število izvedenih programov v centru za duševno zdravje	0	60	185
Število udeležениh mladih v programih centra za duševno zdravje	0	300	1000

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Zdravstveni dom Novo mesto

CILJ 12: Višji občutek varnosti

Ukrep 12.1: Preventivne aktivnosti na področju varnosti

Opis ukrepa

Večji občutek varnosti je možno doseči s kontinuiranim preventivnim delovanjem, usmerjanjem z zgledom in pravočasnim reagiranjem za preprečevanje deviantnih oz. kriminalnih dejanj. Mlade je treba tudi usposobiti za prepoznavanje nasilnih dejanj in jih opolnomočiti, da o kršitvah spregovorijo in tako sprožijo reakcijo odgovornih. V sodelovanju s Policijo in varnostnim sosvetom si želimo pripraviti akcijski načrt za preventivno delovanje in senzibilizacijo mladih ter tako v najboljši meri vplivati na preprečevanje poslabšanja občutka varnosti. Z rednimi, mladim prilagojenimi aktivnostmi, si obetamo v okolju spodbuditi pogovor o varnosti in pripravljati dodatne ukrepe za povečanje varnosti v naši občini.

Časovnica ukrepa

- marec 2022: oblikovanje akcijskega načrta za preventivno delovanje
- september 2022: pričetek izvajanja aktivnosti
- december 2025: evalvacija ukrepa
- december 2030: evalvacija ukrepa

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
% mladih, ki okolje ocenjuje kot popolnoma varno	49 %	60 %	90 %

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Zavod Novo mesto

MLADINSKA PARTICIPACIJA

Tudi v bodoče želimo mlade motivirati za sodelovanje v procesih delovanja lokalne skupnosti, pri aktivnostih v domačem okolju in spodbujati zanimanje za dogajanje ter družbeni angažma. Pomembno je razumeti, da je za vse prej omenjeno treba najti prave pristope in načine, ki bodo trenutne generacije mladine prepričali, da bodo v participaciji videli smisel. Zato si postavljamo cilje, s katerimi si želimo spodbuditi aktivnost mladih v domačem okolju – na organiziran ali neorganiziran način. S tem bomo mladim omogočili, da razvijejo pomembne kompetence konstruktivnega sodelovanja, razprave, sprejemanja kompromisov. Omogočanje ter spodbujanje razprave in soodločanje mladih v zadevah, ki so zanje pomembne, je ključnega pomena za razvijanje vsakega avtonomnega ter družbeno odgovornega mladega posameznika.

Zastavljeni cilj na področju participacije:

- 13. Vključevanje mladih v odločanje lokalne skupnosti
- 14. Spodbujanje mladinske participacije
- 15. Boljši pogoji za delovanje mladinskega sektorja

Opredeljeni ukrepi in aktivnosti na področju participacije:

CILJ 13: Vključevanje mladih v odločanje lokalne skupnosti

Ukrep 13.1: Obuditev delovanja MSNM in sodelovanja organizirane mladine z občino

Opis ukrepa

Mladinski svet lokalne skupnosti predstavlja osnovo za vključevanje mladih v javno življenje v občini in je nosilec mladinskega dela in mladinske politike na lokalni ravni. Z obuditvijo sveta želimo doseči čim večje vključevanje mladih, saj bo zastopal interese mladih v občini, se z odločevalci dogovarjal o aktivnostih, sredstvih ter infrastrukturi, namenjenih mladim. Skladno z zakonom ima pravico dajati menja v vseh zadevah, obravnavanih v občinskih organih, ki zadevajo mlade. S svojim delovanjem bo vzpodbujal dejavnosti mladinskih organizacij, skrbel za informiranje njihovega članstva in širše javnosti o politiki MONM, predvsem na področjih, ki zadevajo mlade. MSNM bo prostor za krepitev demokratičnega dialoga različnih skupin mladih, vzpodbujal bo povezovanje mladine in njenega organiziranja, sooblikoval bo okolje, ki omogoča mladim aktivno vključevanje v družbo, podpiral bo dejavnosti s področja izobraževanja, neformalnega učenja, prostočasnih dejavnosti, kulture, razvoja mladinskih politik, mednarodnega sodelovanja itn.

Časovnica ukrepa

- junij 2021: obuditev Mladinskega sveta Novo mesto

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Število vključenih mladinskih organizacij	0	10	30

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa:

Mladinski sektor

Ukrep 13.2: Oblikovanje proračunske postavke projekti mladih

Opis ukrepa

Mestna občina Novo mesto bo z ukrepom vzpodbujala mlade, da sami oblikujejo lastne, izvirne in/ali drugačne projekte. Mladi dobijo možnost, da aktivno sodelujejo pri projektih, ki jih zadevajo. Imajo ideje in znanje, predvsem pa najbolj poznajo delovanje in potrebe mladine v lokalnem okolju. Pri oblikovanju projekta se mladi povezujejo z mladinskimi organizacijami, MSNM, ki so prijavitelji projekta in nudijo pomoč pri pripravi projekta, npr. izpolnjevanju vloge za prijavo, in tudi pri sami izvedbi. Projekt predstavlja tudi organizacijo in njeno delovanje, ki je pomembno za nadaljnji razvoj področja mladine v lokalni skupnosti, saj:

- prinaša nove ideje, pomembne za nadaljnji razvoj na področju mladine,
- prinaša večjo prepoznavnost organizacije in mladih, ki so v njej združeni,
- prinaša dobrobit vsem mladim v lokalni skupnosti.

Časovnica ukrepa

- oktober 2021: vzpostavitev proračunske postavke "Projekti mladih" v proračunu MONM za leto 2022
- maj 2022: priprava razpisne dokumentacije
- oktober 2022: objava javnega razpisa oz. vključitev področja v razpisno dokumentacijo »Sofinanciranje mladinskih projektov v Mestni občini Novo mesto za leto 2023«
- december 2025: evalvacija ukrepa
- december 2030: evalvacija ukrepa

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Število izvedenih projektov	0	10	30

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa:

Mestna občina Novo mesto

Ukrep 13.3: Delovanje projektnega sveta za mladino

Opis ukrepa

Projektne svet za mladino imenuje župan s sklepom kot svoje posvetovalno telo za področje mladine, in sicer za obdobje 2 let. Vsaj 70 % članov sveta mora biti mladih, starih do 29 let. Svet sprejema sklepe ter daje predloge in pobude županu. Člani so lahko mladi posamezniki, predstavniki mladinskih organizacij, svetniki, občinski uslužbenci oz. gre za povezavo ključnih deležnikov. Projektne svet je v stiku z vsemi relevantnimi deležniki ter s predlogi povezuje politike »od spodaj navzgor« in ima pregled nad izvajanjem sistemskih rešitev uresničevanja strategije na mladinskem področju.

Časovnica ukrepa

- november 2021: pripravljen predlog članov projektnega sveta
- december 2021: župan s sklepom imenuje člane Projektnega sveta za mladino
- januar 2022: izveden 1. sestanek sveta, priprava načrta dela za leto 2022

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Št. realiziranih pobud projektnega sveta	0	10	25

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

CILJ 14: Spodbujanje mladinske participacije

Ukrep 14.1: Vzpostavitev okvirja spodbujanja, izbora in podpore realizaciji pobud mladih

Opis ukrepa

Mladi so polni inovativnih idej, ki pa jih zaradi težkih postopkov, birokracije in pomanjkanja znanja, na koga naj se obrnejo, pogosto ne izvedejo v praksi. V ta namen se vzpostavi okvir za zbiranje pobud in idej, se jih analizira in usmeri do prave institucije: če je ideja še v povojih, se mladim pomaga pri izbiri kompetentnih mentorjev; če je ideja že zrela za prijavo, se idejnemu vodji pomaga pri prijavi na razpis Mestne občine Novo mesto.

Časovnica ukrepa

- januar 2022: oblikovanje okvirja in pričetek izvedbe aktivnosti
- december 2025: evalvacija ukrepa
- december 2030: evalvacija ukrepa

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Število prejetih pobud s strani mladih	0	40	100
Število izvedenih projektov, sofinanciranih s strani MONM	0	10	30

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

CILJ 15: Boljši pogoji za delovanje mladinskega sektorja

Ukrep 15.1: Okrepitev resursov v Zavodu Novo mesto na področju mladine

Opis ukrepa

Mladinski center Oton bo postal platforma za izvajanje in podporo programov za mlade. Na eni strani bo MC Oton izvajal lastne programe za neorganizirano mladino na področjih ZJIMS, na drugi strani pa bo podpiral zavode in društva, ki delujejo v mladinskem sektorju. MC Oton bo nudil strokovno podporo pri prijavi na razpise za organizacije za mlade in mladinske organizacije MONM. Stavbo MC Oton bo treba zunanje urediti, narediti energetske sanacije.

Prav tako bo treba urediti notranje prostore in dobaviti inventar ter zamenjati stavbno pohištvo. V MC Oton bomo uvedli redno delovanje, za katerega bomo zaposlili mlade osebe, ki bodo razvijale in izvajale program z mladimi in za mlade. Svoje programe bomo razširili tudi na področje mednarodnega mladinskega dela. Zaposleni v MC Oton bodo nudili podporo krajevnim centrom in izvajali ulično mladinsko delo.

Časovnica ukrepa

- junij 2022: konec energetske sanacije objekta
- januar 2023: začetek delne obnove notranjosti objekta, sukcesivne obnove notranjih prostorov in dobave inventarja ter stavbnega pohištva do leta 2030

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Število zaposlenih v MC Oton	0,5	3	5
Število organizacij s sedežem v MC Oton	4	6	6
Število organizacij, ki izvajajo program v MC Oton	4	10	20

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Zavod Novo mesto

Ukrep 15.2: Sofinanciranje delovanja mreže MC Oton

Opis ukrepa

Mrežo MC Oton predstavljajo objekti MC Oton, krajevna mladinska centra in mobilni mladinski center. V prostorih MC Oton bomo redno izvajali program in ga bomo nadgrajevali. Programski del bomo pokrivali tudi v dveh krajevnih centrih in mobilni enoti. Ukrep predstavlja pokrivanje programskih stroškov za delovanje celotne mreže MC Oton. V začetku bodo programi koncipirani na kakovostnem preživljanju prostega časa mladih v sobi Oton. Programi bodo usmerjeni na osnovnošolce zadnje triade in srednješolce. Kasneje bomo program razširjali na starejšo populacijo mladih, mednarodne programe, pridobivanje praktičnih znanj in izkušenj predvsem pa na povezovanje z ostalimi deležniki. Do konca obdobja trajanja strategije želimo imeti nabor mladinskih delavcev, mladinskih vodij, prostovoljcev ter aktivnih mladih, ki participirajo pri izvedbi programa.

Časovnica ukrepa

- oktober 2021: ovrednotenje projekta mreže MC Oton v proračunu MONM in NRP
- december 2025: vrednotenje delovanja mreže MC Oton
- december 2030: vrednotenje delovanja mreže MC Oton

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Dni delovanja v letu MC Oton	50	100	150

Število projektov v letu	1	5	10
--------------------------	---	---	----

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

Ukrep 15.3: Sofinanciranje delovanja Mladinskega sveta Novo mesto

Opis ukrepa

Mladinski svet Novo mesto (MSNM) lahko pridobiva sredstva iz več virov, in sicer iz proračuna lokalne skupnosti na podlagi predloženega programa, s članarino, iz naslova premoženjskih pravic z darili in volili, s prispevki donatorjev, iz lastne dejavnosti in iz drugih virov. MONM na podlagi sprejetega proračuna lahko neposredno sofinancira delovanje mladinskega sveta lokalne skupnosti, vsekakor pa bodo način, višina in kriteriji sofinanciranja dogovorjeni na podlagi letnega programa dela. Letni program delovanja zajema opis načrtovanega projektnega in programskega delovanja krovne mladinske organizacije v enem letu, in to v skladu z nameni, kot so opredeljeni v temeljnem aktu o delovanju krovne mladinske organizacije.

Časovnica ukrepa

- julij 2021: operacionalizacija okvira podpore Mladinskemu svetu Novo mesto
- december 2025: evalvacija ukrepa
- december 2030: evalvacija ukrepa

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Število vključenih mladinskih organizacij	5	10	12
Število izvedenih aktivnosti	0	20	50

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

Ukrep 15.4: Redno sofinanciranje organizacij mladinskega sektorja

Opis ukrepa

ZJIMS opredeljuje mladinsko delo kot organizirano in ciljno usmerjeno obliko delovanja mladih in za mlade, v okviru katere mladi na podlagi lastnih prizadevanj prispevanju k lastnemu vključevanju v družbo, krepijo svoje kompetence ter prispevajo k razvoju skupnosti. Mladinski programi se sofinancirajo na podlagi Nacionalnega programa za mladino. Namen javnega razpisa je sofinanciranje področij mladinskega dela, predvsem neformalnega učenja in usposabljanja mladih za mladinsko delo, prostovoljnega mladinskega dela, informiranja in svetovanja za mlade, participacije, aktivnega državljanstva, človekovih pravic, strpnosti, nenasilja med mladimi in nad njimi, kulturnega izražanja mladih, kreativnega ustvarjanja ter učinkovite izrabe prostega časa, mednarodnega mladinskega dela, mobilnosti mladih, raziskovalnega dela mladih in medgeneracijskega sodelovanja.

MONM sofinancira redno delo mladinskih centrov in drugih organizacij, ki izkazujejo redno delovanje in imajo določen dnevni program. Mladinski centri imajo status delovanja v javnem interesu na področju mladine, odprti so dnevno in zagotavljajo pogoje, da se lahko mladi dnevno vključujejo v program. Prek programa se lahko sofinancira usposobljen kader ali strokovne delavce, ki so za mlade v organizacijah vsakodnevno na razpolago.

Časovnica ukrepa

- september 2021: priprava okvirja spodbud razvoja v mladinskem sektorju
- oktober 2024: objava rednega javnega poziva
- december 2025: evalvacija ukrepa
- oktober 2027: objava rednega javnega poziva
- oktober 2030: objava rednega javnega poziva
- december 2030: evalvacija ukrepa

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Število izvedenih programov	2	10	40
Število udeležencev	0	2000	4000

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

Ukrep 15.5: Izobraževanje za mladinske delavce

Opis ukrepa

Mladinsko delo se vse bolj prepozna kot odgovor na številne potrebe mladih pri osamosvajanju in prehodu v odraslost. Šele kakovostno mladinsko delo, ki ga izvajajo mladinski delavci, pomembno vpliva na razvoj mladih, njihovo blaginjo, izobrazbo, zaposlitvene možnosti, zdravje in tudi na primeren razvoj lokalne skupnosti. Izobraževanje je namenjeno dvigu kakovosti mladinskega dela v lokalni skupnosti, saj je mladinski delavec /mladinska delavka most med mladimi, šolo in lokalno skupnostjo, mladim daje glas in jih vključuje v odločitve, ki jih zadevajo, ter igra pomembno vlogo v izobraževalnem in socialnem življenju mladega posameznika kot pomemben vir zanesljivih informacij in nasvetov.²

Časovnica ukrepa

- 2021: objava triletnega razpisa za izvajanje programa
- 2022: izobraževanje za mladinske delavce
- 2023: izobraževanje za mladinske delavce
- 2024: izobraževanje za mladinske delavce
- 2024: objava triletnega razpisa za izvajanje programa
- 2025: izobraževanje za mladinske delavce
- 2026: izobraževanje za mladinske delavce
- 2027: izobraževanje za mladinske delavce

² Vir: Miti in resnice o mladinskem delu –

http://www.movit.si/fileadmin/movit/OZAVOD/Publikacije/Tematske/2019_Miti_o_mladinskem_delu.pdf

- 2027: objava triletnega razpisa za izvajanje programa
- 2028: izobraževanje za mladinske delavce
- 2029: izobraževanje za mladinske delavce
- 2030: izobraževanje za mladinske delavce

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Število izvedenih usposabljanj	1	5	10
Število usposobljenih mladinskih delavcev s pridobljeno NPK (nacionalna poklicna kvalifikacija »mladinski delavec/delavka«)	1	5	10

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

KULTURA, USTVARJALNOST IN PROSTI ČAS

Kultura in ustvarjalnost mladih sta področji, kjer mladi razvijajo in zadovoljujejo svoje ustvarjalne zmožnosti. Področji sta pomembni tudi z vidika dejstva, da ustvarjalni mladi v njih najdejo priložnost za svoje družbeno vključevanje.

Pogosto se povezujeta s prostočasnimi dejavnostmi mladih, ko se mladostniki ukvarjajo z aktivnostmi, prek katerih izražajo samega sebe, se družijo, povezujejo in učijo. Njihova aktivnost največkrat ni povezana z opravljanjem šolskih ali delovnih obveznosti, ampak je usmerjena v sprostitev, razvedrilo, zabavo in izpolnjevanje osebnih in socialnih potreb posameznika. Ker je prosti čas bistvena sestavina življenja mladega posameznika, strategija za mladino odgovarja na potrebe mladih zelo odprto, saj se interesi mladih spreminjajo po vsebini ter tudi glede na starost. Tako strategija nudi okvir za ponudbo prostočasnih aktivnosti, ki se spreminjajo v skladu s potrebami mladih v prostoru in času.

Zastavljeni cilj na področju kulture, ustvarjalnosti in prostega časa

- 16. Podpora perspektivnim mladim ustvarjalcem
- 17. Vzgoja za kulturo
- 18. Prosti čas

Opredeljeni ukrepi in aktivnosti na področju kulture, ustvarjalnosti in prostega časa

CILJ 16: Podpora perspektivnim ustvarjalcem

Ukrep 16.1: Omogočanje razstav/nastopov neuveljavljenim mladim ustvarjalcem

Opis ukrepa

V novomeški občini deluje lepo število tako javnih institucij kot tudi nevladnih organizacij, ki se ukvarjajo s produkcijo raznoterih kulturnih dogodkov, pretežno na področjih glasbene in vizualnih umetnosti, ki pa v svoje vsebine pretežno vključujejo že uveljavljene umetnike z zadevnih področij. Namen ukrepa je spodbuditi kulturne producente, da v svoje programe v večji meri vključujejo mlade lokalne umetnike, ki jim navadno manjka referenc. Mestna občina Novo mesto in lokalni kulturni producenti morajo biti tisti, ki mladim lokalnim avtorjem nudijo prve priložnosti za javne predstavitve njihovih umetniških del in zanje predstavljajo odskočno desko za nadaljnje udejstvovanje na področju kulture in umetnosti. Kulturni producenti lahko mlade ustvarjalce identificirajo in vabijo k sodelovanju z odprtimi vabili za prijavo umetniških del, organizacijo skupinskih prireditev mladih ustvarjalcev in podobno. Pomembno je, da so take prireditve kontinuirane, odgovorni nosilci ukrepa pa morajo s spodbudami pripraviti kulturne producente do redne izvedbe tovrstnih programov.

Časovnica ukrepa

- december 2021: analiza števila v Mestni občini Novo mesto izvedenih prireditev, ki vključujejo mlade ustvarjalce
- januar 2022: seznanitev javnih zavodov in zadevnih NVO z izsledki analize ter predstavitev ukrepa
- 2022: izvedeni prvi dogodki neuveljavljenih mladih ustvarjalcev
- 2022–2030: spremljanje razvoja cilja, kontinuirano povečevanje števila izvedenih dogodkov neuveljavljenih mladih ustvarjalcev

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Število izvedenih dogodkov	0	40	120
Število predstavljenih mladih ustvarjalcev	0	80	200

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Zavod Novo mesto

Ukrep 16.2: Omogočanje mentorskih povezav mladim ustvarjalcem

Opis ukrepa

Ključni del razvoja in napredka kulturnega ustvarjanja je med drugim tudi možnost prenosa znanja s starejših, bolj uveljavljenih umetnikov, na mlajšo generacijo ter s tem povezovanje umetnikov in njihovih pogledov na umetniške prakse. Poleg tega je za razvoj umetniških praks mladih ustvarjalcev pomembno tudi, da dobijo vpogled v aktualne trende s področij svojega udejstvovanja. Oboje je možno efektivno doseči z izvedbo rezidenčnih programov za mlade ustvarjalce ter s predstavitvijo kakovostnih umetniških projektov, ki izhajajo iz drugih lokalnih, nacionalnih in mednarodnih okolij. Namen ukrepa je spodbuda kulturnim producentom za pripravo in izvedbo rezidenčnih programov za mlade ustvarjalce ter predstavitve kakovostne kulturne produkcije iz drugih okolij.

Časovnica ukrepa

- januar 2022: seznanitev javnih zavodov in ključnih NVO s priporočili MONM o omogočanju mentorskih povezav mladim ustvarjalcem
- februar 2022: priprava predlogov za načine spodbude kulturnim producentom za izvedbo rezidenčnih programov
- julij 2022: izvedba prvega rezidenčnega programa za mlade ustvarjalce
- julij 2022–2030: kontinuirana izvedba rezidenčnih programov in predstavitev kulturnih produkcij iz drugih okolij; spremljanje razvoja in izvedbe ukrepa

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Število rezidenčnih programov za mlade ustvarjalce	0	20	70
Število predstavljenih perspektivnih umetnikov iz drugih okolij	0	40	140

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Zavod Novo mesto

CILJ 17: Vzgoja za kulturo

Ukrep 17.1: Podpora programom vzgoje družin za kulturno udejstvovanje

Opis ukrepa

Kulturno-umetniška vzgoja oziroma presek vzgoje, izobraževanja in kulture spodbuja razvoj kompetenc (kreativnost, inovativnost, iniciativnost), podpira kritično razmišljanje ter krepi zavest o lokalni kulturni identiteti. Kulturna vzgoja je tudi pomemben dejavnik družbene povezanosti mladih in njihovega kvalitetnega preživljanja prostega časa. Tako tovrstna vzgoja omogoča celosten razvoj posameznika in je kot taka v javnem interesu Mestne občine Novo mesto. Ob tem se izpostavlja ključno priporočilo, da kulturne ustanove in izvajalci oblikujejo projekte in programe, s katerimi bodo dosegali mlade oziroma celotne družine ter pritegnili mlade k kulturno-umetniškemu ustvarjanju. Spodbuditi želimo javne kulturne zavode in ključne NVO k oblikovanju akcijskega načrta družinske kulturno-umetniške vzgoje, njihovo povezovanje in oblikovanje vsaj enega kontinuiranega programa kulturno-umetniške vzgoje. Izjemno pomembno pri slednjem pa bo vključevanje mladih tako v pripravo kot tudi izvedbo in nenazadnje obisk kulturnega programa v našem okolju.

Časovnica ukrepa

- november 2021: seznanitev javnih zavodov in ključnih NVO s priporočili MONM o kulturno-umetniški vzgoji
- april 2022: raziskava o navadah, pričakovanjih in željah mladih na področju kulture
- junij 2022: oblikovan akcijski načrt družinske kulturno-umetniške vzgoje
- september 2022: v izvajanju je prvi kontinuiran program za mlade
- december 2025: evalvacija ukrepa
- december 2030: evalvacija ukrepa

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
število programov, namenjenih kulturno-umetniški vzgoji	0	5	7

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Zavod Novo mesto

CILJ 18: Podpora aktivnostim, ki spodbujajo druženje mladih

Ukrep 18.1: Vzpostavitev okvirja podpore aktivnostim, ki bodo spodbudile druženje mladih

Opis ukrepa

Z ukrepom si obetamo podpreti željo mladih, ki si glede na rezultate ankete (Priloga 1) želijo več druženja – tako medvrstniškega kot medgeneracijskega. Kot skupnost nam mora biti v interesu vse večje vključevanje mladih v različne aktivnosti v našem okolju, saj s tem pridobimo aktivne posameznike, ki se zanimajo za to, kaj se dogaja v njihovi skupnosti, in jo aktivno sooblikujejo. Druženje se zgodi v mnogih okoliščinah, pa vendar je za socialni razvoj posebej dobrobitno prostočasno, neinstitucionalizirano in neformalno.

Časovnica ukrepa

- oktober 2021: objava poziva za sofinanciranje prostočasnih aktivnosti mladih

- oktober 2022: objava poziva za sofinanciranje prostočasnih aktivnosti mladih
- oktober 2023: objava poziva za sofinanciranje prostočasnih aktivnosti mladih
- oktober 2024: objava poziva za sofinanciranje prostočasnih aktivnosti mladih
- oktober 2025: objava poziva za sofinanciranje prostočasnih aktivnosti mladih
- december 2025: evalvacija ukrepa
- oktober 2026: objava poziva za sofinanciranje prostočasnih aktivnosti mladih
- oktober 2027: objava poziva za sofinanciranje prostočasnih aktivnosti mladih
- oktober 2028: objava poziva za sofinanciranje prostočasnih aktivnosti mladih
- oktober 2029: objava poziva za sofinanciranje prostočasnih aktivnosti mladih
- december 2030: evalvacija ukrepa

Kazalniki ukrepa

Kazalnik	Začetna vrednost	Vrednost 2025	Vrednost 2030
Št. izvedenih aktivnosti	0	20	100

Odgovorni nosilec/-ci ukrepa

Mestna občina Novo mesto

URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE URESNIČEVANJA STRATEGIJE

V času trajanja strategije, od leta 2021 do 2030, bo do najrazličnejših ukrepov upravičenih nekaj manj kot tretjina mladih Novomeščank in Novomeščanov. Spremljala jih bo v obdobju razvoja, urjenja, malih in velikih odločitev ter predvsem na njihovi poti doseganja samostojnosti. Zato je sprejem dokumenta strategije šele prvi, zelo skromen korak. Kljub svoji ambicioznosti.

Ključnega pomena za vsako strategijo je, kako steče organizacija za njeno uresničevanje. Uresničujejo jo pa nihče drug kot posamezniki v Mestni občini Novo mesto, ki delujejo na področju izvajanja mladinskih politik, nudijo storitve za mlade, delajo z mladim in nenazadnje, so sami mladi. Potenciala za uresničevanje strategije je veliko, šteje pa bodo predvsem vložene ure dela in dobro postavljeni temelji, ki bodo celo desetletje prinašali rezultate v naše okolje.

Po sprejetju strategije bo sledila mobilizacija vseh že identificiranih deležnikov za pripravo akcijskih načrtov posameznih ukrepov, s katerimi si obetamo doseči ambiciozno zastavljene cilje. Za spremljanje napredka, organizacijsko podporo in izvedbeno pomoč je zadolžena Mestna občina Novo mesto. Uresničevanje akcijskih načrtov pa bo najmanj štirikrat letno spremljala izvedbena skupina, ki bo skupaj s Projektnim svetom za mlade predlagala prilagoditve, spremembe in dopolnitve ukrepov in ciljev v času trajanja obdobja strategije.

Tam, kjer se ukrepi nanašajo na objavljane javnih pozivov oz. razpisov, je pomembno, da so vanje vključeni kriteriji za spremljanje napredka identični tem, ki so zapisani v strategiji. Vodilo za vsakoletne razpise oz. pozive morajo biti cilji, opredeljeni v tem besedilu, saj nam za naslednjih deset let vsebina strategije pomeni usmeritev za doseganje napredka na mladinskem področju.

VIRI IN LITERATURA

- Zavod za zaposlovanje RS, območna enota Novo mesto
- Strategija razvoja MONM 2030
 - o <https://www.novomesto.si/mma/-/2018062011264902/>
- Duševno zdravje otrok in mladostnikov
 - o https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/dusevno_zdravje_otrok_in_mladostnikov_v_sloveniji_19_10_18.pdf
- Slovenska mladina 2018/2019:
 - o <https://mlad.si/uploads/objave/NOVICE%20UREDNIŠTVO/Slovenska%20mladina%202018-2019.pdf.pdf>
- Usmeritve URSM: zaposlovanje, stanovanjske politike in duševno zdravje mladih
- Evropska listina o mladinskem delu
 - o https://www.europegoeslocal.eu/wp-content/uploads/2019/11/20191108-eql-charter_SI-online.pdf
- Značilnosti in učinki mladinskega dela, prof. Dr. Tomaž Deželan
- Mnenjski dokumenti MSS
- Resolucija
[http://www.movit.si/fileadmin/movit/pdf/Resolucija Svet EU EU strategija za mlade 26 112018.pdf](http://www.movit.si/fileadmin/movit/pdf/Resolucija_Svet_EU_EU_strategija_za_mlade_26_112018.pdf)
- Cilji mladih:
 - o http://www.movit.si/fileadmin/movit/2ED/STRATEGIJA_ZA_MLADE_2019-2027/ZAKLJUČKI_OMIZIJ_CILJI_MLADIH.pdf
 - o http://www.movit.si/fileadmin/movit/2ED/STRATEGIJA_ZA_MLADE_2019-2027/11_plakatov_Cilji_mladih.pdf

PRILOGA 1: ANALIZA ANKETE MED MLADIMI

Analiza ankete je izvedena po področjih javnih politik. Anketa je bila izvedena konec leta 2020.

Področje 1: Izobraževanje

1.1 V katerem kraju/krajih obiskujete (ste obiskovali) srednjo šolo in višjo/visoko šolo/fakulteto?

Skoraj vsi vprašani so srednjo šolo obiskovali v Novem mestu, študirali pa večinoma v Ljubljani.

1.2 Kje si želite nadaljevati oziroma ste nadaljevali s študijem?

28 % vprašanih od vseh veljavnih glasov je študiralo izven Novega mesta in je bilo s študijem zadovoljnih, 9 % bi si želela študirati v NM, vendar tam ni smeri, ki bi jih zanimala, 7 % jih je študiralo v NM in so s študijem zadovoljni, 5 % je bilo vseeno, kje študira, prav tako 5 % bi jih študiralo v NM, vendar se jim fakultete ne zdijo dovolj dobre.

Večina jih je šla študirat drugam iz naslednjih razlogov:

- večja izbira, več priložnosti, višja kvaliteta študija drugje (25 %)
- v Novem mestu ni smeri, ki me zanima (24 %)
- spoznavanje novega okolja in študentskega življenja (12 %)
- samostojnost (7 %)
- želim študirati v Ljubljani oz. nekje izven Novega mesta (7 %)

1.3.1 Ali se izobražujete tudi neformalno oziroma obiskujete razne tečaje / usposabljanja / izobraževanja / seminarje / učenje?

	Frekvenca	Odstotek
Da, občasno.	222	39,78%
Ne, nikoli.	204	36,56%
Da, večkrat na leto.	75	13,44%
Da, večkrat na mesec	57	10,22%
Skupaj	558	

1.3.2 Kako bi ocenili ponudbo neformalnega izobraževanja v Novem mestu?

	Frekvenca	Odstotek
Ne morem oceniti.	283	50,63%

V Novem mestu je premalo neformalnih izobraževanj, ki bi se jih udeležil/-a.	230	41,14%
V Novem mestu je dovolj neformalnih izobraževanj, ki bi se jih udeležil/-a.	46	8,23%
Skupaj	559	

1.3.3 Kakšen pomen ima neformalno izobraževanje?

15 % anketiranih meni, da poleg formalne izobrazbe potrebujejo tudi dodatna izobraževanja na istem področju, 20 % pravi, da poleg formalne izobrazbe potrebujejo tudi dodatna izobraževanja na drugih področjih, 18 % navaja, da s tem zadovoljujejo interese zunaj njihove formalne izobrazbe, 14 % z neformalnim učenjem preživlja prosti čas, 18 % pridobiva znanja in veščine, ki jim pomagajo pri vsakdanjem življenju, 13 % pa s tem širi socialno mrežo.

Le 8 % jih meni, da je v NM dovolj neformalnih izobraževanj. 41 % pravi, da jih je premalo, 51 % ne more oceniti.

1.3.4 Ali menite, da boste lahko z vašo dokončano izobrazbo lahko našli zaposlitev v NM?

45 % jih meni, da ja, 13 %, da ne, 36 % pa ni prepričanih.

Polovica vprašanih se ni še nikoli udeležila nobenega neformalnega izobraževanja. Velika večina, tistih »ki lahko ocenijo« meni, da ni dovolj neformalnega izobraževanja.

1.4 Katere možnosti štipendiranja poznate?

Večina jih pozna Zoisovo štipendijo in državno štipendijo, nekateri tudi kadrovsko, mnogo dijakov in študentov ne pozna nobene.

Področje 2: Zaposlovanje in delo

2.1 Kje vidite največji razkorak med ponudbo delovnih mest, povpraševanjem in brezposelnostjo mladih? Kako ta razkorak zmanjšati?

Mladi vidijo razlog za brezposelnost na območju Novega mesta v:

- premajhni ponudbi različnih delovnih mest 27% (od tega 14% za višje izobraženi kader)
- premalo priložnosti del za posameznike brez izkušenj (19%)
- pomanjkanje dobrih, raznolikih idej in projektov, kjer bi lahko sodelovali (11%); izpostavili so tudi željo po boljši promoviranosti, večja vidnost
- premajhna ponudba del manjših in srednje velikih podjetij (7%)
- nezainteresiranost mladih (1,3%).

2.2 Kako zagotoviti raznolikost ponudbe delovnih mest, da mladi ostanejo na območju NM in ne odidejo drugam, ker tu ni želene zaposlitve? Večina mladih namreč ne najde primerne/želene zaposlitve v NM in odhaja drugam.

- 56% mladih si namreč želi zaposliti na področju NM, (29% pa je vseeno kje delajo)
- 45% mladih meni, da bodo s svojo dokončano izobrazbo lahko našli zaposlitev v Novem mestu
- le 20% mladih pa je s trenutno ponudbo rednih delovnih mest zadovoljna, malce bolje so zadovoljni s ponudbo začasnega, študentskega, dela (28%)

- 9% mladih si ne želi zaposlitve v NM, največ zaradi pomanjkanja za njih primernih delovnih mest in načina življenja (drugje je bolje)

2.3 Povečanje raznolikosti ponudbe delovnih mest.

Mladi si želijo dela v gospodarstvu (40 %), v javnem (22%) in nevladnem sektorju (11%), glede področij dela pa si največji delež mladih (17%) želi večje ponudbe del na področju tehnologije in računalništva, industrije in proizvodnje (9%), zdravstva (7%), turizma (6%) ter ostalih, različnih del, ki spodbujajo kreativnost, inovativnost, prinašajo dodano vrednost ter širši spekter znanj.

Spodbujanje uresničitve lastne ideje in krepitev podjetniških kompetenc:

- 52% mladih je že kdaj razmišljalo o realizaciji lastne podjetniške ideje,
- 34% mladih se zdi samozaposlovanje/ustanovitev lastnega podjetja dobra ideja.

2.4 Kako in kje mladim, ki se želijo zaposliti v NM ponuditi priložnosti za pridobivanje prvih delovnih izkušenj in krepitev različnih kompetenc, da bodo bolj konkurenčni na trgu dela?

Mladi vidijo razlog za brezposelnost na območju Novega mesta v premalo priložnosti del za posameznike brez izkušenj (19%).

Mladi (45%) menijo, da delodajalci upoštevajo kompetence pridobljene z neformalnim izobraževanjem.

Mladi si želijo več priložnosti za sodelovanje na različnih projektih in razvoju idej (11% mladih meni, da je razlog za brezposelnost v NM posledica pomanjkanja dobrih idej in projektov, kjer bi lahko sodelovali).

Na področju zaposlovanja ostanejo nepodprte po mnenju mladih možnosti mreženja z delodajalci (45%), večšine iskanja dela (34%) in priprava na razgovor (19%). V primeru pomoči bi se 41% mladih obrnila na Zavod za zaposlovanje za pomoč, 30% pa na agencije in študentske servise.

Področje 3: Stanovanjska politika

3.1. Kje bivate?

Če seštejemo odgovore doma (z urejenim lastnim kotičkom - kar je zelo relativno stanje) in pa v doma urejenem stanovanju je odstotek teh, ki so izbrali te dve opciji blizu 80 %. Ostali odgovori so seveda izbrani manjkrat, kljub temu jih je med njimi največ v najemu (še posebej v oziru do takih, ki imajo nepremičnino v lasti).

Op.: Glede na starost in trenutne statuse anketirancev je to pričakovano.

3.2. Če živite (ste živeli) pri starših in se želite (ste se želeli) odseliti v svoje stanovanje, kdaj bi se (ste se) odselili?

Odgovori kažejo dve različni točki odselitve, ki kažejo na različno razumevanje vprašanja - največ (54 %) jih je izbralo odgovor povezan z zaposlitvijo (bodisi prvo, bodisi bolj varno oziroma takšno, z boljšo plačo), drugi pa povezujejo odselitev od doma s študijem.

3.3. Ali bi se odselili od staršev, če bi imeli možnost odkupa ali najema stanovanja?

85 % odgovorov da ob različnih predpostavkah.

3.4. Katere ukrepe in dobre prakse, ki bi olajšali nakup ali najem stanovanja, poznate?

Anketiranci zelo različno zaznavajo ukrepe in dobre prakse, veliko jih le-te ne poznajo oz. navajajo rešitve kot so kredit, "zlom" nepremičninskega trga ipd. Nekaj odgovorov je bilo tudi v tem, da bi si stroške najema delili s kom drugim. Dosti odgovorov nakazuje, da anketiranci zaznavajo, da se moraš znajti sam in da ni veliko možnosti v družbi.

3.5. Ali ste pripravljeni deliti stanovanje, da prej pridete do samostojnosti (zagotovljeno imate lastno sobo s kopalnico)?

Izstopata dve možnosti - bodisi z vrstniki in/ali aktivnim prebivalstvom bodisi sploh niso, s tem, da je prvih dvakrat več od drugih.

3.6. Ali bi radi živeli na območju Novega mesta?

Največ izbranih da, s tem, da bi tisti iz ruralnih delov raje ostali. Tisti, ki pa bi odšli pa izbirajo med varnejšo zaposlitvijo in možnostmi preživljanja prostega časa približno enakovredno.

3.7. Kje vidite vlogo Mestne občine Novo mesto pri reševanju vprašanja stanovanj za mlade?

Velika večina se je opredelila za odgovore, ki nakazujejo mnenje, da MONM vlogo ima. Ukrepe so pa anketiranci izbrali v približno istih odstotkih, noben od njih ne izstopa.

3.8. Ali bi se prej odločali za družinsko življenje, če bi imeli lastno stanovanje?

80 % da.

Področje 4: Zdravje in dobro počutje

4.1 Kako je sestavljen vaš dan?

Največ časa mladi porabijo za spanje, potem za šolo oz. faks, sledi prosti čas, služba, učenje in šport.

4.2 Ali se ukvarjate s športom?

Na to vprašanje je 40% vprašanih odgovorilo da občasno, 36% vprašanih se s športom ukvarja redno in 24% se s športom ne ukvarja.

4.3 S čim se ukvarjate rekreativno, na kakšen način?

58% mladih se ukvarja z rekreativnim športom samostojno, tečejo, kolesarijo, pohodništvo..., 25% mladih je vključenih v skupinsko vadbo v dvoranah ali na zunanjih igriščih, in 17% mladih se ukvarja z vodenjo ali samostojno vadbo v vadbenih centrih.

4.4 Če se ukvarjate s športom v okviru katerega od športnih klubov, nam, prosimo, zaupajte, v okviru katerega. (zapišite na kratko)

Mladi se ukvarjati s športom v AK Krka, KK Žoltasti Troti, MOK Krka, TPV Volley, TK Portovald, Plesni studio NM, ŠRC Piramida, ŠK Aqua, Plavalni klub, ŠD Zenit, Potapljaški klub, Kegljaški klub Krka, ŠD Asi, Fittfloor, ŽKK Krka, inline hokej.

4.5 Ali kaj pogrešate?

Daleč največ mladih, 13%, je odgovorilo, da pogrešajo treninge, 12% pogreša soigralce iz kluba, potem osvetljavo zunanjih površin, 11% pogreša bike park, 11% več klubov, 11% več mostov čez Krko, 8% pogreša bazen, golf igrišče, pa več vadbe za mlade za prijazno ceno, 1% pogreša park in kolesarske steze.

4.6 Kateri so po vašem mnenju tisti dejavniki, ki vplivajo na to, da se mladi na območju Novega mesta ne ukvarjajo s športom?

Kar 23% mladih je odgovorilo, da so klubske dejavnosti predrage, 19% da ni dovolj brezplačnih prostorov za vadbo, 16% navaja, da nima skupine oz. partnerjev za vadbo, 13% za šport nima časa, 6% mladih pa ne najde športa, s katerim bi se želeli ukvarjati.

4.7 Ali bi se športnih aktivnosti na območju Novega mesta udeleževali v večji meri, če bi bile brezplačne?

65% mladih je odgovorilo, da bi se ukvarjalo s športom, če bi bila vadba brezplačna, 23% ne ve, če bi se ukvarjalo s športom, 12% se vseeno ne bi ukvarjalo z nobenim športom.

4.8 Ali uporabljate obstoječe zunanje športne površine? Katere?

Največ mladih uporablja ŠRC Loka, odbojkarska igrišča na mivki, tekaško stezo na Loki, 9% stadion Portoval, 8% teniška igrišča, 7% Velodrom, 4% hodi v hribe...

4.9 Ali pogrešate kaj na obstoječih zunanjih površinah? Kaj in na kateri površini? (garderoba, kopalnica, pitna voda, reflektorji, obnova in modernizacija obstoječih objektov, prostori za druženje ob objektih...)

Največ, 23% mladih, pogreša na Loki možnost garderob, kopalnic, pitne vode in mogoče tudi sence. Reflektorje na Loki in šolskem centru, pitno vodo na šolskem centru pogreša 10% mladih, pitna voda, reflektorji, šah mize, ping pong mize, otoki za ločevanje smeti pogreša 8%, v gozdu prav nič, le da bi v naši okolici ljudje znali poskrbeti za ohranjanje narave in za manj odpadkov/manj intenzivnih in škodljivih posegov v naravo odgovarja 5%, tuš, pitna voda, čistoča okolice (komunalne službe, lahko bi imeli kak pitnik več, obnova košev npr. Grm, Loka pogreša 2% mladih.

4.10 Ali se v Novem mestu počutite varno?

49% mladih se počuti popolnoma varno, 46% se počuti varno podnevi, samo 5% se ne počuti varno.

4.11 V kolikor ne, nam prosimo zaupajte, kaj za vas v Novem mestu predstavlja nevarnost.

Največjo nevarnost mladim predstavljajo Romi, Albanci, manjše etnične skupine, Žabjak, Romi ponoči, priseljenci, ki jim je dovoljeno vse.

Področje 5: Mladinska participacija

5.1 Kako mlade spodbuditi k soodločanju? Kako jim dati vedeti, da je njihovo soodločanje zaželeno, slišano in upoštevano?

več kot tretjina ne bi sodelovala pri soodločanju.

94% meni, da je soodločanje mladih pomembno, 66% meni, da ni imelo dovolj priložnosti
18 % se aktivno vključuje v kreiranje vsebin v sklopu raznih organizacij, društev, zavodov, 11 % samo koristi njihove storitve, 68 % jih ni vključenih nikamor (ker nima časa ali jih ne pozna).

5.2 Kako mladim približati/predstaviti prostovoljstvo? Kako jih doseči z informacijami o prostovoljskih organizacijah in programih?

68% ni vključenih v organizacije - ne poznajo organizacij, jih ne zanima, nimajo časa.

69% mladih ni prostovoljcev - 35% želi, nima informacij; 11% ne ve kaj je prostovoljstvo; 36% ne zanima prostovoljstvo

70% bi koristil seznam prostovoljskih organizacij

Širok spekter področij, s katerimi bi se ukvarjali - največkrat označeno: pomoč otrokom in otrokom z manj priložnostmi, pomoč pri društvih za zaščito živali, pomoč v kulturnih društvih, športnih društvih, turističnih društvih, ekologija, starejši občani,...

5.3 Kako mlade spodbuditi za udeleževanje izmenjav v tujini? Ali jih je, glede na kar dobre številke, sploh treba dodatno spodbujati?

- prostovoljno delo v tujini za daljši čas - 36% DA, 34% NE, 27% NE VEM
- trening v tujini za krajši čas - 68% DA, 13% NE, 17% NE VEM

Izrazili so pomisleke glede stroškov, vsebine.

5.4 Kako mladim predstaviti način delovanja občinskih mehanizmov? Kako mladim predstaviti s čim se sploh ukvarjajo nevladne organizacije?

Občina naj bolje informira mlade, bolj upošteva njihove predloge in želje, poenostavi način vključevanja.

Izrazita so deljena mnenja glede pozitivnega/negativnega vpliva NVO na razvoj skupnosti - mladi bolj poznajo negativne zgodbe kot pozitivne.

Področje 6: Kultura, ustvarjalnost in prosti čas

6.1 Kako preživljate prosti čas?

Največ vprašanih, 13%, preživlja prosti čas z branjem, 9% z izobraževanjem in isti odstotek z delom. Isto število mladih (vsak odgovor 4%) je odgovorili, da se posvečajo drugim hobijem, delu doma, internetu, obveznostim na faksu, ustvarjanju, itn.

6.2 Ali ste dobro obveščeni o možnostih izobraževanja, o kulturnih in drugih dogodkih, o pristočasnih aktivnostih, tečajih ipd.

57% mladih je odgovorilo, da so dobro obveščeni o dogodkih, 43% mladih meni, da niso.

6.3 Prosimo, zaupajte nam, kaj pogrešate za večjo informiranost.

Največ mladih pogreša boljšo promocijo dogodkov, širše reklamiranje in online koledar vseh aktivnosti po dnevih in kategorijah. Navajajo tudi ozaveščanje na socialnih omrežjih s privlačnimi vsebinami, ki bi bile privlačne za mlade. Predlagajo tudi oblikovanje portala ali spletne strani, na kateri bi bili navedeni dogodki za mlade.

6.4. Kako ste zadovoljni z dostopom do interneta?

Več kot polovica anketirancev je odgovorila, da so z internetom zadovoljni, ga uporabljajo doma, drugje pa tudi mobilne podatke, in da imajo doma tudi optični kabel. Tudi s hitrostjo delovanja interneta so zadovoljni.

6.5 Katere vsebine si želite mladi v mladinskih centrih?

Največ mladih si želi več zabav, kot so bile včasih v LokalPatriotu in obstoj alternativne kulture, več koncertov, spoznavanja glasbe, aktivnega preživljanja prostega časa in delavnic socialnih veščin. Mladi pogrešajo družabne prostore, kjer lahko brezplačno igrajo biljard, namizni nogomet, poslušajo moderno glasbo, v prostorih, ki so namenjeni samo mladim.

PRILOGA 2: ANALIZA FOKUSNIH SKUPIN

Komisija za pripravo strategije je izvedla dva posveta s fokusnimi skupinami za šest področij mladinskih politik. Organizacijsko in tehnično je izvedbo posvetov podprl MSS, delavnice sta vodili dve usposobljeni trenerki.

Prvi posvet je bil izveden naslednja področja:

- bivanjske razmere
- zaposlovanje
- izobraževanje

Drugi posvet še za tri področja:

- participacija
- kultura, ustvarjalnost in prosti čas
- zdravje, dobro počutje in športno-rekreativne dejavnosti

1. Bivanjske razmere

Skupina je na podlagi izvedene ankete izhajala iz dobrih praks reševanja stanovanjske problematike z namenom predlaganja ukrepov, ki bi zagotovili, da mladi lažje urejajo svojo stanovanjsko problematiko v Novem mestu, da se ne odseljujejo, da se ustvarijo kvalitetne življenjske pogoje za mlade in izboljša informiranje mladih o možnostih urejanja bivanjskih zadev.

Predlagani ukrepi fokusne skupine:

- vpeljava inovativnih oblik, kot so stanovanjske zadruge, oblike sobivanja, medgeneracijsko sobivanje
- povečanje dostopnosti do stanovanj (razpis za mlade, sofinanciranje najemnin, komunalni prispevek...)

2. Zaposlovanje

Udeleženci so pri pripravi ukrepov izhajali iz formalnega izobraževanja, pri katerem je potrebno povečati število študijskih programov, dvig ugleda študijskih programov, in neformalnega izobraževanja, kje manjka povezava med mladimi in ponudbo neformalnega izobraževanja, da se vanj vključi čim večje število mladih.

Predlagani ukrepi fokusne skupine:

- izboljšati povezavo formalnega in neformalnega izobraževanja in gospodarstva, kot povezava področij izobraževanja, prakse in zaposlovanja
- vzpostavitev študentskega kampusa, podpora ustanovitvi javne univerze
- boljše izkoriščanje programov Erasmus+ MvA za pridobivanje neformalnih znanj in kompetenc

3. Kultura, ustvarjalnost in prosti čas

Analiza ankete je pokazala, da je potrebno dvigniti zanimanje za obisk kulturnih vsebin med mladimi, boljše sodelovanje kulturnih institucij in šol, opolnomočiti mlade umetnike in dvigniti njihovo profesionalnost, dvigniti zanimanje za kulturo in kulturo dediščino med mladimi oz. družinami.

Predlagani ukrepi fokusne skupine:

- povezovanje in medsebojno obveščanje kulturnih producentov o pripravljanih vsebinah
- Večja podpora lokalnim umetnikom

4. Mladinska participacija

Skupina je na podlagi analize ankete in ocene obstoječega stanja ugotovila, da je potrebno mlade spodbujati k soodločanju, jih seznaniti s prostovoljstvom in možnostmi vključevanja v različna področja prostovoljskega dela, spodbujati udeleževanje mladih v izmenjavah v tujini in tudi predstaviti mehanizme delovanja občinskih mehanizmov.

Predlagani ukrepi fokusne skupine:

- oživitev mladinskega sveta NM, ohranitev projektnega sveta za mladino kot posvetovalno telo župana
- podpora projektov mladih posameznikov, podpora mladinskega dela s sofinanciranjem mladinskih programov in projektov mladinskih organizacij

5. Zaposlovanje

Skupina je iskala odgovore na različne izzive. Kako ustvariti priložnosti za mlade za pridobivanje prvih delovnih izkušenj, kako zagotoviti/spodbujati raznolikost ponudbe delovnih mest, promoviranje že obstoječih idej in projektov, kamor bi se mladi lahko priključili.

Predlagani ukrepi fokusne skupine:

- zagotavljanje možnosti opravljanja pripravništva, usposabljanja v javnih občinskih podjetjih, objava razpisanih pripravništev in praks, mentorski programi
- vseživljenjska karierna orientacija - podpora aktivnemu prebivalstvu ves čas njihove kariere poti

6. Zdravje, dobro počutje in športno-rekreativne dejavnosti

Skupina je na podlagi analize ugotovila, da mladi največ časa porabijo za spanje, potem za šolo oz. faks, sledi prosti čas, služba in učenje in na zadnjem mestu šport. Mladi pogrešajo bolj urejene športno-rekreativne objekte, podatke o urejenih vadbenih površinah in napravah, radi bi se vključili v programe vadbe zunaj. Nasloviti je potrebno potrebe mladih na področju duševnega zdravja, podpreti preventivne programe zdravja.

Predlagani ukrepi fokusne skupine:

- pripraviti seznam urejenih vadbenih površin, z navodili za vadbo
- obnova trim stez, programi vadbe z usposobljenim kadrom
- priprava delavnic in predavanj z vsebinami s področja zdravja, povezovanje organizacij za medsebojno podporo pri osveščanju o programih, medsebojno informiranje o vsebinah in izmenjavo vsebin za podporo zdravju

Na posvetih, ki so se jih udeležili tudi člani komisije, so bili pridobljeni številni ukrepi, predlogi, razmišljanja, ki jih je komisija za pripravo strategije zbrala, uredila in tudi pripravila konkretne ukrepe in cilje po posameznih mladinskih področjih.

GANTOGRAM UKREPOV

Št.	CILJI	Ukrepi	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Nosilec
1	Izboljšanje stanja in razpoložljivosti mladinske infrastrukture												
1.1		Poslovni načrt delovanja MC Oton 2021-2030											Zavod Novo mesto
1.2		Mreža krajevnih centrov in mobilna enota na območju MONM											Zavod Novo mesto
1.3		Pogoji dela ostalih MC											Mestna občina Novo mesto
2	Višja stopnja informiranosti mladih												
2.1		Aplikacija za mlade znotraj sistema SITUM											Mestna občina Novo mesto
2.2		Podpora nosilcu informiranja mladih											Mestna občina Novo mesto
2.3		Sistem podpore načrtovanju življenjske poti											Mestna občina Novo mesto
3	Zgodnje odkrivanje talentov in interesov												
3.1		Razvoj pristopa za identifikacijo interesov mladih in iskanje priložnosti na območju MONM											Mestna občina Novo mesto
3.2		Štipendiranje nadarjenih dijakov in študentov											Mestna občina Novo mesto
4	Izboljšanje pogojev za razvoj terciarnega izobraževanja												
4.1		Vzpodbujanje ustanovitve javne univerze											Mestna občina Novo mesto
4.2		Enotne, kontinuirane promocijske aktivnosti za študij v Novem mestu											Mestna občina Novo mesto
4.3		Spodbude projektom za razvoj obštudijskih dejavnosti											Mestna občina Novo mesto
4.4		Prizadevanje za izgradnjo študentskega kampusa											Mestna občina Novo mesto
5	Dvig kompetenc z neformalnim izobraževanjem												
5.1		Razvoj sistema podpore za izvajanje Erasmus+ projektov											Mestna občina Novo mesto
		Podpora prostovoljski dejavnosti mladih											Mestna občina Novo mesto
6	Vzpostavitev okvirja za lažje pridobivanje izkušenj												
6.1		Platforma znanja in kompetenc											Zavod Novo mesto
6.2		Podpora zaposlovanju v javnem sektorju in nevladnih organizacijah z mentorstvom											Mestna občina Novo mesto
6.3		Pripravišča in prakse v širšem občinskem javnem sektorju											Mestna občina Novo mesto
7	Predstavitev potreb zaposlovalcev												
7.1		Aktualno predstavljanje potreb trga dela											Razvojno izobraževalni center Novo mesto
7.2		Poslovni izzivi podjetij/organizacij, na katere odgovarjajo mladi											Razvojni center Novo mesto
8	Zvišanje zaposljivosti in zaposlenosti mladih												
8.1		Programi karierne orientacije											Razvojno izobraževalni center Novo mesto
8.2		Predstavitev ponudb za delo											Razvojno izobraževalni center Novo mesto
8.3		Okvir podpore samozaposlovanju mladih											Razvojni center Novo mesto
9	Povečanje dostopnosti stanovanj za mlade												
9.1		Opredelitev skupin mladi in mlade družine kot posebnih kategorij v razpisu za podelitev neprofitnih najemniških stanovanj											Mestna občina Novo mesto
9.2		Razpis za dodelitev namenskih najemniških stanovanj za mlade in mlade družine											Mestna občina Novo mesto
9.3		Subvencioniranje obrestne mere za stanovanjske kredite mladih in mladih družin											Mestna občina Novo mesto
9.4		Subvencioniranje komunalnega prispevka za mlade in mlade družine											Mestna občina Novo mesto
9.5		Izvedba projekta solastniškega pridobivanja lastniškega stanovanja v okviru novih investicijskih projektov											Mestna občina Novo mesto
9.6		Obnova stanovanj privatnih lastnikov v zameno za omogočanje podnajema stanovanj mladim in mladim družinam											Mestna občina Novo mesto
9.7		Subvencioniranje najemnine mladim in mladim družinam											Mestna občina Novo mesto
10	Spodbujanje telesne aktivnosti												
10.1		Popularizacija uporabe prosto dostopnih lokacij in športnih rekvizitov med mladimi											Zavod Novo mesto
10.2		Organizacija sezonskih mladinskih rekreativnih tekmovanj v več panogah											Zavod Novo mesto
11	Ozaveščanje o zdravem načinu življenja												
11.1		Večletna kampanja ozaveščanja o zdravem načinu življenja											Mestna občina Novo mesto
11.2		Usmerjanje občinskih razpisov v pokrivanje tem zdravih navad											Mestna občina Novo mesto
11.3		Vzpostavitev centra za duševno zdravje za otroke in mladostnike											Zdravstveni dom Novo mesto
12	Višji občutek varnosti												
12.1		Preventivne akcije na področju varnosti											Zavod Novo mesto
13	Vključevanje mladih v odločanje lokalne skupnosti												
13.1		Vzpostavitev MSNM in sodelovanja organizirane mladine z občino											Mladinski sektor
13.2		Oblikovanje proračunske postavke projekti mladih											Mestna občina Novo mesto
13.3		Delovanje projektnega sveta za mladino											Mestna občina Novo mesto
14	Spodbujanje mladinske participacije												

